

ADĂPOSTURILE DE PROTECȚIE CIVILĂ ÎNTRE REALITATE ȘI NECESITATE

Lipsa condițiilor necesare protejării populației în situație de conflict armat indică nevoia re-proiectării sistemului național de adăpostire

ADĂPOSTURILE DE PROTECȚIE CIVILĂ ÎNTRE REALITATE ȘI NECESITATE

Lipsa condițiilor necesare protejării populației în situație de conflict armat indică nevoia reprojectării sistemului național de adăpostire

Sumar executiv

ADĂPOSTURILE DE PROTECȚIE CIVILĂ ÎNTRE REALITATE ȘI NECESITATE	
Lipsa condițiilor necesare protejării populației în situație de conflict armat indică nevoia re proiectării sistemului național de adăpostire	
<p>De ce a efectuat Curtea de Conturi acest audit?</p> <p>Contextul geopolitic actual caracterizat printr-un climat tensionat și de insecuritate generează preocupări legitime cu privire la asigurarea protecției civile în România, activitate componentă a sistemului securității naționale.</p> <p>Una dintre măsurile specifice de protecție a populației pe timpul ostilităților militare și împotriva efectelor acestora este adăpostirea. Nu se cunoaște cu exactitate în ce măsură capacitatea de adăpostire existentă în România acoperă necesarul de adăpostire a populației.</p> <p>Obiectivele auditului:</p> <p>Evaluarea măsurii în care:</p> <ul style="list-style-type: none"> -managementul activității de adăpostire în caz de conflict armat a fost eficient; - adăposturile de protecție civilă sunt funcționale și pot fi utilizate în situație de conflict armat; - adăposturile de protecție civilă care compun <i>Sistemul național de adăpostire</i> sunt suficiente pentru adăpostirea populației în caz de conflict armat. <p>Recomandările Curții:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Afacerilor Interne (MAI), prin DSU, va elabora și aproba Concepția națională a adăpostirii populației în situație de conflict armat, ca activitate pe timp de pace de pregătire a adăpostirii populației; • Ministrul Afacerilor Interne și șeful Departamentului pentru Situații de Urgență (DSU), în calitate de vicepreședinte al CNSU, va iniția demersuri pentru organizarea și actualizarea evidenței adăposturilor de protecție civilă și a adăposturilor simple (alte spații de adăpostire); • În conformitate cu atribuțiile pe care le are la nivelul Comitetului Național pentru Situații de Urgență, Ministrul Afacerilor Interne și șeful DSU va iniția organizarea unui grup de lucru pentru analiza fondului de adăpostire existent și stabilirea criteriilor de selectare a adăposturilor care urmează să fie reabilitate. 	<p>Ce a constatat Curtea de Conturi:</p> <p>Actuala organizare a <i>Sistemului național de adăpostire</i> din România nu asigură o protecție suficientă a populației în situația unui conflict armat, mai ales în zonele dens populate.</p> <p>Activitatea de adăpostire a populației în caz de atac aerian nu a reprezentat o prioritate în strategia de securitate națională și nici nu a fost elaborată o concepție privind modul în care, pe timp de pace, se face pregătirea adăpostirii populației în situație de conflict armat.</p> <p>Reglementările privind activitatea de adăpostire a populației în caz de conflict armat și dotarea majorității adăposturilor de protecție civilă și a punctelor de comandă sunt rămase la nivelul anilor `70.</p> <p>Unele componente ale Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență (SNMSU) nu au asigurat un management eficient al activității de adăpostire a populației în situație de conflict armat.</p> <p>În România nu se cunoaște numărul total al adăposturilor de protecție civilă și al adăposturilor simple (alte spații de adăpostire) care se pot amenaja în situația unui conflict armat. Cele mai multe autorități publice locale nu au inventariate spațiile de adăpostire.</p> <p>Capacitatea de adăpostire a populației în caz de atac aerian este de 3,21% (611.922 persoane) în adăposturi special construite, respectiv 5,19% (989.507 persoane), dacă luăm în considerare și alte spații de adăpostire identificate (spații de la metrou, parcuri, pasaje și galerii subterane, tuneluri etc.), raportat la totalul populației rezidente (19.053.815 persoane). Din totalul de 5072 de adăposturi de protecție civilă, publice și private, 2543 sunt neoperaționale (50,14%).</p> <p>Fondul de adăpostire este vechi, 73% din adăposturi, respectiv 3711, sunt construite înainte de anul 1990, iar jumătate din adăposturile existente nu îndeplinesc condițiile de funcționalitate.</p> <p>Unele structuri ale statului (consilii locale, instituții publice, operatori economici etc.) cu atribuții și responsabilități în administrarea adăposturilor publice, dar și unii administratori ai adăposturilor private nu asigură condițiile necesare protejării populației și creșterii rezilienței comunității în situații de conflict armat.</p>

ADĂPOSTURILE DE PROTECȚIE CIVILĂ ÎNTRE REALITATE ȘI NECESITATE

Lipsa condițiilor necesare protejării populației în situație de conflict armat indică nevoia reprojectării sistemului național de adăpostire

Cuprins

Sumar executiv	3
Listă de abrevieri	6
Listă de figuri	7
Listă de tabele	7
Listă de fotografii	7
Introducere	9
Metodologia de audit.....	10
Context	12
<i>1 Managementul adăpostirii populației în caz de conflict armat.....</i>	<i>15</i>
<i>2 Funcționalitatea adăposturilor de protecție civilă</i>	<i>25</i>
<i>3 Numărul și capacitatea adăposturilor de protecție civilă.....</i>	<i>34</i>
Concluzii generale	44
Recomandările Curții de Conturi.....	45
Punctul de vedere al MAI - DSU	46
Precizări finale	46
Anexe.....	47
Anexa 1. Adăpostirea în alte țări	47
Anexa 2. Opinia specialiștilor despre cerințele de funcționalitate.....	51
Anexa 3. Situația adăposturile de protecție civilă conform evidenței IGSU la 31.12.2023	54
Anexa 4. Repartizarea în mediul urban și în mediul rural a adăposturilor de protecție civilă	56
Anexa 5. Capacitatea de adăpostire a populației din România la 31.12.2023 .	58

NOTĂ

Reproducerea textului este permisă numai cu indicarea sursei (www.curteadeconturi.ro)

Listă de abrevieri

Abreviere	Explicație
ALA	Apărare locală antiaeriană
ANRSPS	Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale
APL	Autoritate publică locală
ATM	Academia Tehnică Militară
CBRN	Chimic, biologic, radiologic, nuclear
CCRo	Curtea de Conturi a României
CGMB	Consiliului General al Municipiului București
CJSU	Comitetul Județean pentru Situații de Urgență
CLSU	Comitetul Local pentru Situații de Urgență
CMBSU	Comitetul Municipiului București pentru Situații de Urgență
CNSU	Comitetul Național pentru Situații de Urgență
DDI	Direcția Domenii și Infrastructuri
DGPC	Direcția Generală pentru Protecție Civilă
DGRIP	Direcția Generală pentru Relația cu Instituțiile Prefectului
DSU	Departamentul pentru Situații de Urgență
HCJSU	Hotărâre a Comitetului Județean pentru Situații de Urgență
HCSAT	Hotărâre a Consiliului Suprem de Apărare a Țării
HG	Hotărâre de Guvern
HP	Hotărâre Plen
IGSU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
INS	Institutul Național de Statistică
ISU	Inspectoratele județene pentru situații de urgență și al municipiului București
ISUBIF	Inspectoratul pentru situații de urgență București-Ilfov
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MApN	Ministerul Apărării Naționale
NATO	Organizația Tratatului Atlanticului de Nord
NBC	Nuclear, biologic, chimic
NT	Norme tehnice
PMB	Primăria Municipiului București
SNMSU	Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență
UAT	Unitate administrativ teritorială
UE	Uniunea Europeană
UTCB	Universitatea Tehnică de Construcții București

Listă de figuri

Fig. nr. 1 Responsabilii și responsabilitățile în activitatea de adăpostire	9
Fig. nr. 2 Obiectivele auditului performanței	10
Fig. nr. 3 Istoricul adăpostirii populației în România	12
Fig. nr. 4 Sistemul național de adăpostire	13
Fig. nr. 5 Adăposturi simple (alte spații de adăpostire)	13
Fig. nr. 6 Compartimentare adăpost special construit și dotat	26
Fig. nr. 7 Semnul distinctiv național al protecției civile	27
Fig. nr. 8 Numărul de controale efectuate de IGSU	30
Fig. nr. 9 Numărul total al adăposturilor de protecție civilă, publice și private	35
Fig. nr. 10 Comparația numărului de adăposturi terminate în anii 2013 și 2023	35
Fig. nr. 11 Numărul adăposturilor de protecție civilă operative din fiecare județ	36
Fig. nr. 12 Etapele de protecție prin adăpostire în situația de conflict armat	41

Listă de tabele

Tabel nr. 1 Capacitatea totală de adăpostire a populației	39
---	----

Listă de fotografii

Fotografie nr 1: Ministerul Transporturilor-deficiențe la instalația de filtro-ventilație, ieșirea de urgență	29
Fotografie nr 2: UBB Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor Cluj Napoca - exemplu de dublă utilizare – sală fitness	33
Fotografie nr 3: Mall Electroputere Craiova - ușă blindată, instalație de filtro-ventilație, ieșire de siguranță	33

ADĂPOSTURILE DE PROTECȚIE CIVILĂ ÎNTRE REALITATE ȘI NECESITATE

Lipsa condițiilor necesare protejării populației în situație de conflict armat indică nevoia reprojectării sistemului național de adăpostire

Introducere

Actualul *Sistem național de adăpostire*¹ din România acoperă 3,21% din populația rezidentă, mare parte a adăposturilor fiind construite înainte de anul 1989, în mediul urban. Întrucât nu au existat situații de conflict armat pe teritoriul României, adăposturile nu au fost utilizate în scopul pentru care au fost construite. În prezent, multe dintre acestea sunt insalubre, impracticabile sau transformate de proprietari în depozite, iar altele au suferit modificări, astfel încât spațiile respective nu mai corespund normativelor de adăpostire.

Adăposturile publice de protecție civilă, cu excepția punctelor de comandă, pot fi utilizate pentru alte destinații, cu obligația de a fi eliberate în situații de urgență în maximum 24 de ore și cu informarea prealabilă a IGSU.

Activitatea de adăpostire nu a reprezentat o prioritate în strategia de securitate națională și nici nu a fost elaborată o strategie privind activitatea de adăpostire a populației în situații de conflict armat.

RESPONSABILII PRIVIND ADĂPOSTIREA POPULAȚIEI

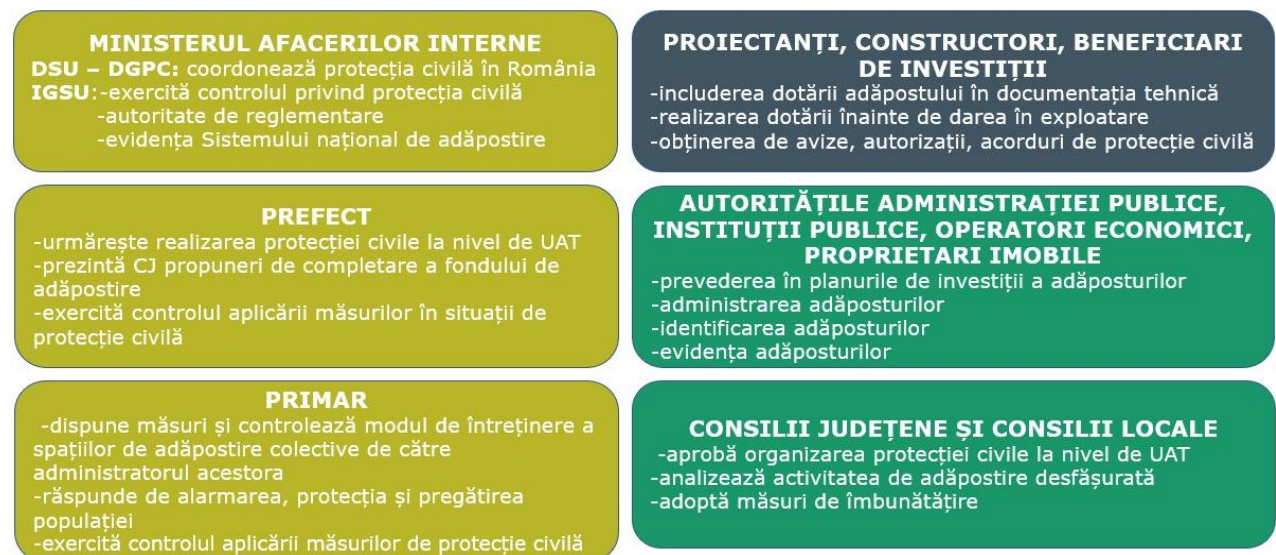

Fig. nr. 1 Responsabilii și responsabilitățile în activitatea de adăpostire²

În anul 2022, Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a solicitat de la Departamentul pentru Situații de Urgență (DSU), informații cu privire la situația adăposturilor de protecție civilă, având în vedere informațiile apărute în presă, contextul geo-politic și starea de pericol care ar putea fi creată cetățenilor în cazul unui conflict armat.

În acest context, șeful DSU a dispus prin IGSU organizarea de ședințe extraordinare a comitetelor județene pentru situații de urgență (CJSU), privind situația adăposturilor de protecție civilă din România din perspectiva deficiențelor constatate anterior, a soluțiilor pentru remedierea acestora și stabilirea planurilor de măsuri pentru aducerea în stare de operativitate a adăposturilor publice și private.

¹ art. 45 alin.(1), (2) din Legea nr. 481/2004 privind protecția civilă

² art. 7 alin. (1),(2), art. 21 alin. (3), art. 25 lit. a), art. 26 lit. a), b), d), f), g), h), j) și l), art. 30 din Legea nr.481/2004

Obiectivele auditului performanței sunt:

Evaluarea măsurii în care:

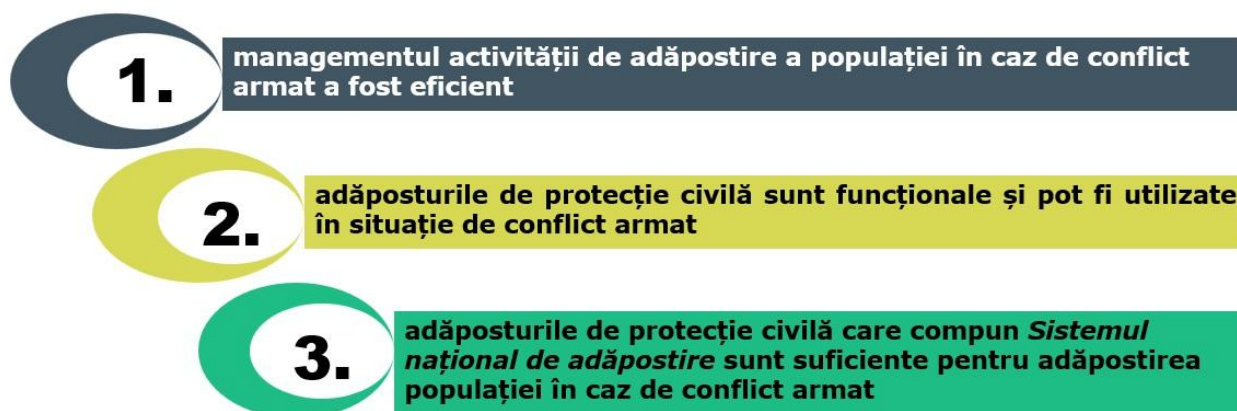

Fig. nr. 2 Obiectivele auditului performanței

Metodologia de audit

Planificarea și execuția auditului s-au realizat în perioada aprilie-noiembrie 2024, în acord cu obiectivele de audit, în vederea obținerii de probe suficiente și adecvate, care să ofere o bază rezonabilă pentru constatări și concluzii.

Metodologia de audit utilizată a fost în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit și a regulamentelor proprii.

Entități de la care au fost colectate date

Nivelul administrației publice centrale

- ▲ MAI și structuri din subordine sau coordonare: DSU, DGRIP, IGSU, 42 Instituții ale Prefectului (41 prefecti)
- ▲ MApN (DDI și ATM), ANRSPS, INS, Metrorex

Nivelul administrației publice locale

- ▲ 40 primării ale municipiilor reședință de județ și municipiul București (40 primari ai municipiilor reședință de județ și 7 primari din București)

Mediul universitar

- ▲ Universitatea Tehnică de Construcții București

Metode, proceduri și tehnici de audit

Interviuri

probe testimoniale: (structurate, semistructurate și nestructurate)
- focus grup, minută, memorandum interviu, status adăposturi, fișa de traseu, studiile de caz

Colectare de documente

probe documentare: documente, înscrisuri, reglementări interne, site-ul entităților

Chestionare

entități chestionate: DSU, DGPC, IGSU, DGRIP, prefecți, primari ai municipiilor reședință de județ, UTCB, DDI, ATM

Observare directă

vizite efectuate la 113 adăposturi publice și private și 25 de puncte de comandă în municipiile București, Iași, Vaslui, Buzău, Galați, Constanța, Sibiu, Brașov, Ploiești, Cluj Napoca, Oradea, Timișoara, Arad și Craiova, selectate în funcție de aglomerarea urbană, numărul și capacitatea adăposturilor de protecție civilă, starea de operativitate a acestora, specificul zonei, nivelul de implementare al HCJSU, buna practică.

Abordarea auditului

abordare orientată către probleme - analiza capacității și a modului de funcționare a adăposturilor, a problemelor existente și a soluțiilor de remediere

abordare orientată către rezultate - evaluarea managementului activității de adăpostire a populației în situații de conflict armat și rezultatele obținute

Limitări ale auditului

- ✓ au existat situații în care nu au fost primite răspunsuri la toate întrebările adresate prin chestionar (exemple Alba, Mehedinți, Vrancea, Maramureș, etc.) sau nu au fost primite răspunsuri (Primăria Municipiului București)
- ✓ nu toate informațiile colectate de la nivel teritorial de către ISU/ UAT-uri pot fi considerate pe deplin fiabile și complete;
- ✓ obținerea cu dificultate a informațiilor despre unele adăposturi vechi ca urmare a absenței specialiștilor în adăpostire, care s-au pensionat sau au ieșit din sistem

Context

Protecția civilă în România

▲ Protecția civilă este o componentă a *sistemului securității naționale*, conform art.1 din Legea nr.481/2004, este de interes național și are caracter permanent.

Protecția civilă se bazează pe îndeplinirea obligațiilor ce revin autorităților administrației publice centrale și locale, celorlalte persoane juridice de drept public și privat române, precum și persoanelor fizice și reprezintă un ansamblu integrat de activități specifice, măsuri și sarcini planificate, organizate și realizate în scopul prevenirii și reducerii riscurilor de producere a dezastrelor, protecției populației, bunurilor și mediului împotriva efectelor negative ale situațiilor de urgență, conflictelor armate și înlăturării operative a urmărilor acestora și asigurării condițiilor necesare supraviețuirii persoanelor afectate.

▲ Preocupări pentru protejarea populației civile în situații de război au existat încă înainte de înființarea oficială a apărării civile, astfel:

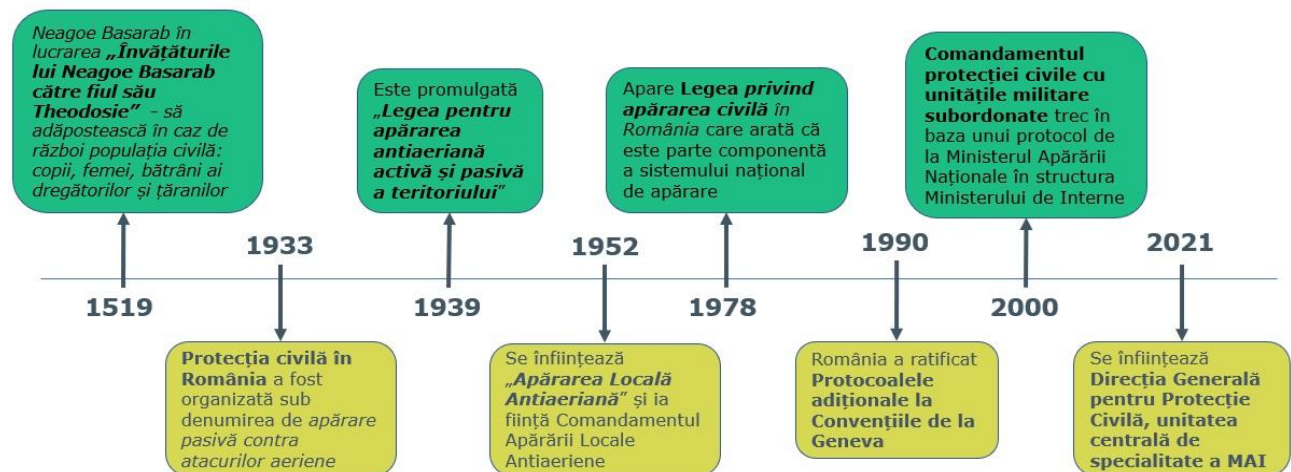

Fig. nr. 3 Istorical adăpostirii populației în România

▲ La data aprobării *Strategiei naționale de protecție civilă*³, în iunie 2005, considerentele avute în vedere au fost că „*România, membră NATO, nu are inamici declarați, se bucură de relații pașnice cu vecinii, iar probabilitatea apariției, pe termen scurt și mediu, a unei amenințări militare majore la adresa securității sale este minimă (...)*”.

Contextul geopolitic actual, caracterizat printr-un climat tensionat și de insecuritate în zona apropiată țării noastre, impune luarea măsurilor necesare asigurării protecției civile, activitate componentă a sistemului securității naționale.

Ca atare, subiectul adăpostirii populației în situații de conflict armat a revenit în atenția țărilor din Europa, începând cu anul 2014. În România, în cursul anului 2022, la solicitarea instituției Avocatul Poporului, autoritățile responsabile au efectuat analiza adăposturilor de protecție civilă existente.

³ prin HG nr. 547/9 iunie 2005 pentru aprobarea *Strategiei naționale de protecție civilă*

Sistemul național de adăpostire

Adăpostirea este una dintre măsurile specifice de protecție a populației, a bunurilor materiale, a valorilor culturale și de patrimoniu, pe timpul ostilităților militare și al situațiilor de urgență, împotriva efectelor acestora.

Neconsolidarea *Sistemului național de adăpostire* (Fig. nr. 4) pentru asigurarea adăpostirii populației și a conducerii politice în caz de conflict armat, precum și a protecției bunurilor materiale și a valorilor culturale, **ar putea genera vulnerabilități majore la adresa securității naționale** și a capacității de acțiune într-o situație de protecție civilă.

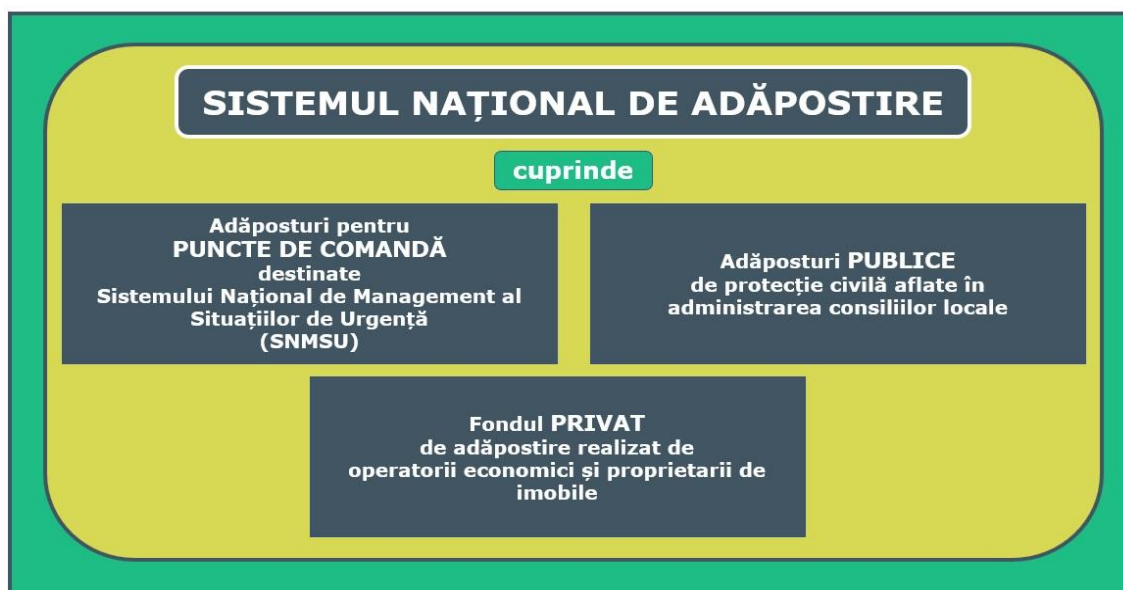

Fig. nr. 4 Sistemul național de adăpostire

Sistemul național de adăpostire se completează cu **adăposturile simple (alte spații de adăpostire)**:

Fig. nr. 5 Adăposturi simple (alte spații de adăpostire)

 Echipa de audit a reținut că, în afara adăposturilor *publice* de protecție civilă aflate în administrarea *consiliilor locale*, parte a *Sistemului național de adăpostire*, există și cele administrate de *autoritățile publice centrale* (exemplu adăposturile de la Ministerul Transporturilor, Universitatea de arte din Iași aflată în administrarea Ministerului Învățământului, sedii ANAF din subordinea Ministerului Finanțelor, spitale în administrarea Ministerului Sănătății etc.).

Adăpostirea populației în alte țări europene

Auditul a colectat informații din mediul online despre situația adăposturilor de protecție civilă din alte state europene. De exemplu, în Finlanda datele prezentate pe site⁴-ul Ministerului de Interne referitoare la fondul de adăpostire au evidențiat faptul că cele 50.500 de adăposturi, cu o capacitate de 4,8 milioane de persoane, ceea ce acoperă peste 87% din populația totală a țării estimată la 5,58 milioane de locuitori.

Modelul elvețian este și mai performant⁵. În Elveția, încă din anul 1960, a existat obligativitatea construirii de adăposturi anti-război și, în prezent, oferă o protecție a locuitorilor săi de peste 100%, prin cele 9 milioane de locuri disponibile la o populație totală de 8,85 milioane persoane. În legea federală elvețiană privind protecția populației și protecția civilă se prevede: „fiecare locuitor trebuie să dispună de un adăpost la care să se poată ajunge în timp util de la domiciliul său” și „proprietarii sunt obligați să construiască și să echipeze adăposturi în toate clădirile rezidențiale noi”.

Detalii privind adăpostirea populației în alte țări sunt prezentate în Anexa nr. 1

Colaborare internațională a DSU

Direcția Generală pentru Protecție Civilă (DGPC) din cadrul DSU, deși desfășoară în mod frecvent activități ce implică colaborări cu numeroși parteneri externi, nu a identificat existența unor norme adoptate la nivel internațional care să reglementeze nivelul minim al capacității de adăpostire a populației, fiecare stat având norme interne care sunt de cele mai multe ori clasificate. Conform informațiilor de care DGPC dispune la acest moment, la nivelul structurilor UE sau NATO nu există astfel de reglementări.

După al doilea război mondial, adăpostirea populației în situația unui conflict armat nu a mai reprezentat o prioritate, motiv pentru care s-a diminuat preocuparea de a construi alte adăposturi și de a le întreține pe cele existente. România, ca de altfel și alte țări europene, a reluat subiectul adăpostirii populației după anul 2014.

În contextul apartenenței României la organizațiile NATO și UE, cele două organizații nu au impus o soluție pe tema protecției populației prin adăpostire, aceasta fiind considerată o problemă pe care fiecare țară membră o analizează și o rezolvă în funcție de condițiile și de resursele disponibile.

O analiză a adăpostirii populației este necesar a se efectua atât **sub aspectul adaptării legislației depășite și elaborării unor acte normative** care să reglementeze protecția populației împotriva urmărilor generate de atacuri teroriste, conflicte armate sau producerea unor situații de urgență, cât și **sub aspectul reanalizării sistemului național de adăpostire**, a modalității în care trebuie abordată adăpostirea populației, ținându-se cont de contextul actual geopolitic, militar, tehnologic, demografic etc.

⁴ <https://intermin.fi/en/rescue-services/preparedness/civil-defence-shelters>

⁵ <https://www.babs.admin.ch/en/shelters-for-the-population>

1 Managementul adăpostirii populației în caz de conflict armat

Activitatea de adăpostire a populației în situații de conflict armat nu are o reglementare distinctă, actualizată contextului geo-politic, ci este menționată ca activitate specifică a protecției civile în Legea nr.481 *privind protecția civilă* aprobată în anul 2004. Normele și instrucțiunile tehnice care reglementează adăposturile de protecție civilă sunt din anii 1971, 1972 și 1999.

Echipa de audit a analizat măsura în care s-a asigurat un management eficient al activității de adăpostire, suficiența și gradul de operaționalizare al adăposturilor de protecție civilă în raport cu modul de reglementare a adăpostirii populației, ca activitate specifică de protecție civilă.

Constatare 1:

Unele componente ale SNMSU nu au asigurat un management eficient al activității de adăpostire a populației în caz de conflict armat:

- ✓ comitetele județene și locale pentru situații de urgență nu au luat măsuri adecvate și suficiente pentru ducerea la îndeplinire a hotărârilor CJSU din anul 2022 privind adăposturile de protecție civilă
- ✓ în Planurile de pregătire pentru situații de urgență ale IGSU (inclusiv inspectoratele teritoriale) nu au fost incluse activități de instruire și pregătire a populației și nu au fost efectuate preventiv exerciții pentru adăpostire, în caz de conflict armat

În România, managementul protecției civile se asigură de către componentele SNMSU⁶, iar activitatea de protecție civilă este coordonată de prim ministru, în calitate de președinte al CNSU. Activitatea este condusă prin ministrul afacerilor interne și coordonată prin DSU.

SNMSU este organizat de autoritățile administrației publice și se compune dintr-o rețea de organisme responsabile și structuri abilitate în managementul situațiilor de urgență, constituite pe niveluri sau domenii de competență și dispune de infrastructura și resursele necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin.

Componenta SNMSU

**Comitete
pentru situații
de urgență**

CNSU - Comitetul național pentru situații de urgență
CM - Comitetele ministeriale și ale altor instituții publice centrale pentru situații de urgență
CMBSU - Comitetul Municipiului București pentru Situații de Urgență
CJSU - Comitetele județene pentru situații de urgență
CLSU - Comitetele locale pentru situații de urgență

DSU - Departamentul pentru Situații de Urgență

IGSU - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență

Servicii de urgență profesioniste și **servicii de urgență** voluntare

Centre operative și **centre de coordonare și conducere a intervenției**

Centre operative pentru situații de urgență

Comandantul acțiunii

⁶ Art.1, art.6- art.15, art.24¹ și art.25 din OUG nr. 21/2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență și HG nr. 547/2005 pentru aprobarea Strategiei naționale de protecție civilă

Comitetele pentru situații de urgență sunt organisme interinstituționale cu **rol decizional** în managementul situațiilor de urgență, iar **hotărârile acestora au caracter obligatoriu pentru destinatari**.

Adăpostirea constituie o activitate cu caracter preventiv pentru realizarea măsurilor de protecție civilă și constă în întreținerea fondului de adăpostire existent și completarea acestuia prin construirea de adăposturi noi sau identificarea de posibile spații de adăpostire. Obligatorietatea îndeplinirii acestor sarcini este a autorităților administrației publice centrale și locale, persoanelor juridice de drept public și privat române, precum și persoanelor fizice care au în administrare/proprietate adăposturi de protecție civilă, atât publice, cât și private.

Managementul protecției civile s-a asigurat prin comitetele județene și comitetele locale pentru situații de urgență. CNSU are un rol determinant în inițierea unor demersuri unitare la nivel național pe tema adăpostirii populației.

▲ În perioada auditată, în cadrul **ședințelor Comitetului Național pentru Situații de Urgență** a fost adoptată o singură hotărâre cu privire la adăpostirea populației, respectiv Hotărârea nr.31/07.09.2023 *privind adoptarea unor măsuri de protecție pe teritoriul național din imediata vecinătate a zonei de conflict din Ucraina*. Prin această hotărâre a fost dispusă o măsură punctuală, pentru asigurarea adăpostirii populației din județul Tulcea, la nivelul localităților Plauru și Ceatalchioi, și care a constat în edificarea de spații de protecție. Măsura a avut caracter de urgență.

CNSU nu a adoptat alte hotărâri în care să fie stabilite măsuri referitoare la fondul de adăpostire sau realizarea activității de adăpostire din România în caz de conflict armat.

▲ **Comitetele județene și comitetele locale pentru situații de urgență** au fost convocate pe tema adăpostirii populației, la solicitarea șefului DSU, în contextul declanșării conflictului din Ucraina:

- Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, în anul 2022, și a solicitat de la DSU și IGSU date cu privire la situația adăposturilor de protecție civilă;
- Șeful DSU a dispus prin IGSU demararea unor activități la nivel național, prin organizarea de ședințe extraordinare a CJSU, care au avut ca temă principală situația adăposturilor de protecție civilă din zonele de competență;
- CJSU/ CMBSU s-au întrunit la nivelul fiecărui județ, pe ordinea de zi a ședințelor fiind prezentarea situației adăposturilor de protecție civilă din perspectiva deficiențelor constatate, a soluțiilor pentru remedierea acestora și stabilirea unor măsuri pentru aducerea în stare de operativitate a adăposturilor de la nivelul zonei de competență;
- prin hotărâri ale CJSU au fost aprobate *planuri de măsuri*, cu excepția județelor Brașov, Iași, Tulcea și Timiș, care doar au elaborat planurile de măsuri.

Implementarea măsurilor cuprinse în planurile de măsuri este responsabilitatea CJSU, a CLSU, proprietarilor și a administratorilor adăposturilor de protecție civilă.

Prefectul urmărește îndeplinirea măsurilor de protecție civilă la nivelul UAT, prezintă consiliului județean sau CGMB, după caz, propuneri de completare a sistemului de înștiințare și alarmare a populației, a *fondului de adăpostire*, a bazei materiale și alte măsuri de protecție a populației, a bunurilor materiale, a valorilor culturale și a mediului și totodată, exercită controlul aplicării măsurilor în situațiile de protecție civilă.

Primarul, pe lângă alte atribuții privind protecția civilă, dispune măsuri și controlează modul de întreținere a spațiilor de adăpostire colective de către administratorii acestora.

Pe linie de management al activității de pregătire a adăpostirii populației în caz de conflict armat desfășurate de **prefecți și primari** ai municipiilor reședință de județ - în calitatea acestora de președinți ai comitetelor pentru situații de urgență s-a constatat:

**La nivelul
prefecților**

- ✓ s-au aprobat anual, planurile operative/de acțiune și de pregătire pentru situații de urgență, pentru diferite tipuri de risc (seismic, inundații, incendii, alunecări teren etc.), în funcție de zona teritorială și factorii prezenți declanșatori, **dar nu și pentru activitatea de adăpostire în caz de conflict armat**
- ✓ deși au fost efectuate exerciții de alarmare în scopul înștiințării populației asupra potențialelor evenimente distructive (naturale și tehnologice) care s-ar putea produce, **nu au fost incluse în planurile de pregătire și nu au fost efectuate exerciții pentru pregătirea populației în ceea ce privește evacuarea și adăpostirea, în caz de conflict armat**

**La nivelul
primarilor
ai
municipiilor
reședință de
județ**

- ✓ s-au elaborat planurile prevăzute de legislație în vederea gestionării situațiilor de urgență, în funcție de tipul de risc identificat (seismic, inundații, incendii), dar nu au fost emise hotărâri de consiliu local care să cuprindă măsuri cu privire la pregătirea, amenajarea, construcția, dotarea, echiparea, întreținerea și verificarea adăposturilor de protecție civilă
- ✓ au fost notificate asociațiile de proprietari cu privire la obligativitatea întreținerii adăposturilor de protecție civilă pe care le au în administrare sau proprietate și luarea măsurilor pentru eliberarea acestora în caz de necesitate
- ✓ unele primării au luat măsuri pentru marcarea adăposturilor de protecție civilă cu semnul distinct prevăzut de normele legale
- ✓ nu au fost prevăzute fonduri în planurile de investiții ale primăriilor și nu au fost realizate noi adăposturi publice de protecție civilă
- ✓ unele primării, în funcție de bugetul disponibil, au alocat fonduri pentru igienizarea, repararea și întreținerea unor adăposturi de protecție civilă, dar aceste fonduri nu au fost suficiente pentru operaționalizarea tuturor adăposturilor aflate în administrarea acestora

În acest context, **IGSU** a centralizat, prin intermediul inspectoratelor județene, **stadiul implementării măsurilor dispuse prin hotărâri ale CJSU**, de interes fiind *starea de operativitate* a adăposturilor de protecție civilă, precum și *cauzele stării de neoperativitate*. Stadiul de operaționalizare a adăposturilor de protecție civilă la nivelul IGSU se centralizează semestrial, ca urmare a controalelor tematice și de fond executate la nivelul inspectoratelor pentru situații de urgență județene.

Conform centralizării efectuate la nivelul IGSU, **în perioada 2022-2024** au fost remediate doar **458** de adăposturi de protecție civilă, ceea ce arată faptul că demersurile întreprinse la nivel județean nu au fost suficiente astfel încât să se asigure un grad de operaționalizare ridicat.

Deoarece **autoritățile locale** care au în administrare adăposturi publice **nu au adoptat măsuri eficiente** pentru implementarea hotărârilor CJSU, menite să crească gradul de operaționalizare al adăposturilor, **IGSU a dispus în august 2024, la nivelul tuturor CJSU**, elaborarea și aprobarea unui nou plan de măsuri, detaliat, cu termene de realizat și persoane responsabile, în care s-a pus accentul pe monitorizarea și analiza periodică a progresului măsurilor și raportarea acestora către IGSU.

Astfel, la nivelul fiecărui județ s-au întrunit CJSU în ședințe extraordinare, au fost elaborate hotărâri și întocmite noi planuri de măsuri pentru operaționalizarea adăposturilor publice de protecție civilă.

Pentru îndeplinirea acestor planuri de măsuri, **un rol esențial îl au primarii**, în calitate de șefi ai CLSU, precum și managerii agenților economici și conducătorii instituțiilor care au în administrare/ proprietate adăposturi de protecție civilă.

Una dintre măsurile dispuse a fost **stabilirea necesarului de fonduri pentru operaționalizarea** adăposturilor de protecție civilă. Atât în urma implementării măsurii dispuse prin HCJSU emise în anul 2022, cât și a celor emise în anul 2024, din datele colectate, **o parte din UAT-uri** (exemplu: Galați, Constanța, Timișoara, Brașov, Craiova) **au stabilit necesarul de finanțare** pentru aducerea în stare de operativitate a adăposturilor de protecție civilă de la nivelul zonelor de competență.

Din datele centralizate la nivelul IGSU, **au fost estimate fonduri în sumă de 278 milioane lei** necesare pentru operaționalizarea adăposturilor **de la nivelul UAT-urilor din 25 de județe**.

Nu au fost luate suficiente măsuri de către factorii responsabili pentru ducerea la îndeplinire a hotărârilor CJSU privind adăposturile de protecție civilă din anul 2022, măsuri care aveau ca scop remedierea deficiențelor constatate urmare a controalelor efectuate de către inspectorii ISU și creșterea gradului de operaționalizare a adăposturilor de protecție civilă existente.

▲ Ca și componentă a SNMSU, **Departamentul pentru Situații de Urgență** asigură coordonarea, în sistem integrat, a acțiunilor de gestionare a situațiilor de urgență.

Printre atribuțiile principale ale DSU se menționează coordonarea integrată, cu caracter permanent, la nivel național, a activităților de protecție civilă și asigurarea unui management integrat în gestionarea situațiilor de urgență. În cadrul acestor atribuții, DSU asigură monitorizarea, controlul operațional și inspecția activității structurilor aflate în coordonare sau coordonare operațională, comunicarea publică în domeniul situațiilor de urgență și al dezastrelor, potrivit domeniilor de competență ale structurilor aflate în coordonare sau coordonare operațională și elaborarea și supunerea spre aprobarea organismelor competente a strategiei naționale de dezvoltare a SNMSU.

Din analiza activității desfășurate, chiar dacă DSU are prevăzut în legislație coordonarea activității de protecție civilă, **pe linia adăpostirii, ca activitate de prevenție realizată pe timp de pace, nu are definite atribuții și responsabilități, acționând, în principal, în cazul situațiilor de urgență.**

▲ Ca parte a SNMSU, **Inspectoratul General pentru Situații de Urgență** asigură:

- ✓ **coordonarea aplicării unitare**, pe întreg teritoriul țării, a măsurilor și acțiunilor de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență;
- ✓ **derularea programelor naționale de pregătire** în domeniul apărării împotriva dezastrelor.

Printre **principalele misiuni strategice de realizat pe timp de pace** de către IGSU se numără:

realizarea măsurilor de protecție

- a populației și animalelor, bunurilor materiale, valorilor de patrimoniu și factorilor de mediu, prin evacuare, adăpostire, apărare NBC și asistență sanitară

pregătirea personalului

- de conducere, a celui cu atribuții în domeniul protecției civile, din administrația centrală și locală, de la nivelul instituțiilor publice și agenților economici

instruirea populației neîncadrate, a studenților și elevilor

- însușirii regulilor de comportare înainte, pe timpul și după producerea dezastrelor sau acțiunilor militare, pentru acordarea auto-ajutorului sau a primului ajutor, în caz de dificultate

Referitor la activitatea de pregătire a adăpostirii populației în situație de conflict armat, **IGSU este instituția de control** abilitată pentru verificarea respectării normelor și instrucțiunilor privind adăposturile de protecție civilă din România, atât pentru fondul de adăpostire existent, cât și pentru cele care se construiesc, în baza avizelor aprobate și a autorizațiilor de construcție emise.

În ceea ce privește adăpostirea, în anul 2022, **IGSU** a dispus ISU și ISUBIF **planificarea și executarea de controale/verificări la toate adăposturile de protecție civilă** din zona de competență, în vederea asigurării stării de operativitate

a adăposturilor de protecție civilă la nivel național și actualizarea evidențelor de la nivelul fiecărui inspectorat (localizare, stare de operativitate și dotarea adăposturilor).

Un aspect important care trebuie menționat privind modul prin care inspectorii IGSU, cu atribuții de control și constatare a încălcării prevederilor legale în domeniul protecției civile, pot determina administratorii/ proprietarii de adăposturi de protecție civilă să remedieze deficiențele constatate **este cel de aplicare de sancțiuni**. Sancțiunile pentru contravențiile constatate în ceea ce privește adăpostirea, constau în aplicarea unor amenzi:

- 100 lei - 500 lei - pentru nesolicitarea avizelor și autorizațiilor de protecție civilă;
- 1.000 lei - 2.000 lei - pentru nemenținerea adăposturilor publice de protecție civilă în stare bună de utilizare.

Din desfășurarea activității de control reprezentanții ISU au remarcat că **aplicarea amenzilor pentru deficiențele constatate nu constituie un instrument coercitiv destul de puternic** pentru ca dezvoltatorii imobiliari/ constructorii care au în sarcină **construcția de noi adăposturi** să respecte în totalitate legislația și să solicite la recepția finală a lucrării și autorizarea pentru construcția adăpostului de protecție civilă, așa cum a fost prevăzut în documentația tehnică și în avizul acordat inițial. Administratorii/ proprietarii de adăposturi de protecție civilă invocă faptul că remedierea deficiențelor pentru întreținerea în stare bună de funcționare a adăposturilor de protecție civilă (fondul de adăpostire fiind destul de vechi) implică investiții și costuri mari. De asemenea, menționează faptul că insuficiența fondurilor la nivelul bugetelor locale este determinată de utilizarea acestora pentru cheltuieli de funcționare curentă și servicii de utilitate publică necesare funcționării comunității.

Programele naționale de pregătire în domeniul apărării împotriva dezastrelor sunt realizate în baza planurilor de pregătire în domeniul situațiilor de urgență, atât în sistem descentralizat, la nivel local, cât și în sistem centralizat, la nivel central, pe niveluri de competență, structuri funcționale și categorii de personal.

Unul din aspectele sesizate de către reprezentanții ISU a fost **numărul redus de angajați ai serviciilor de prevenire și control** și care trebuie să se ocupe în primul rând de intervențiile privind situațiile de urgență. Pregătirea populației și verificarea funcționalității adăposturilor *se realizează în funcție de numărul inspectorilor* cu atribuții de control și avizare de la nivelul fiecărei structuri teritoriale și de disponibilul de timp.

În ceea ce privește pregătirea populației privind adăpostirea în caz de conflict armat, având în vedere faptul că până în prezent nu a existat riscul apariției unor evenimente care să provoace situații de evacuare și adăpostire, interesul pentru realizarea de exerciții care să pregătească populația în acest scop este relativ scăzut, în tematicile din planurile de pregătire nefiind cuprinse și realizarea de exerciții pentru pregătirea populației pentru adăpostire. Acest aspect a fost subliniat și de reprezentanții autorităților locale, astfel: *„în planurile de pregătire nu au fost incluse teme și nu au fost efectuate exerciții pentru pregătirea populației în ceea ce privește evacuarea și adăpostirea, în caz de conflict armat”*.

Un aspect de menționat este faptul că **instrucțiunile de folosire a adăposturilor de protecție civilă** sunt cele elaborate în **anul 1961** și cuprinse în **Manualul de apărare locală antiaeriană, instrucțiuni care nu au fost actualizate** și care, în cele mai multe cazuri **nu sunt afișate** în adăposturile de protecție civilă.

Cauzele
care au
condus la
deficiențele
constatate

- atribuțiile și responsabilitățile privind adăpostirea populației în caz de conflict armat ale DSU-DGPC, în calitate de autoritate coordonatoare a activității de protecție civilă din România, nu au fost definite clar sau nu au fost adaptate contextului actual
- interesul scăzut/ nivelul redus al implicării unor autorități publice centrale și locale, conducători de instituții publice, operatori economici și populație în aplicarea măsurilor stabilite prin hotărârile CJSU de creștere a gradului de operaționalizare a adăposturilor de protecție civilă
- neinclusiunea de către persoanele cu atribuții în domeniul pregătirii din autoritățile publice centrale și locale în planurile de pregătire a acțiunilor de instruire, pregătire și realizare de exerciții privind adăpostirea și evacuarea în caz de conflict armat
- existența unui cadru de reglementare vechi, instrucțiuni neactualizate și neattractive pentru informarea populației privind folosirea adăposturilor de protecție civilă în caz de conflict armat

Efectul
deficiențelor
constatate

- gradul redus de operaționalizare a fondului de adăpostire existent, respectiv, capacitate redusă de adăpostire a populației în caz de conflict armat
- nivelul scăzut de instruire și pregătire a populației și de conștientizare a gestionării unei situații de criză care poate genera un sentiment de panică în rândul cetățenilor
- nivelul scăzut de instruire și pregătire a autorităților pentru a face față unor situații de protecție civilă, de evacuare și adăpostire a populației în situație de conflict armat

Constatare 2:

Adăpostirea, ca parte componentă a protecției civile în România, este insuficient reglementată, iar legislația existentă trebuie adaptată contextului actual:

- nu a fost elaborată o concepție privind modul în care, pe timp de pace, se face pregătirea adăpostirii populației în situație de conflict armat;
- normele și instrucțiunile tehnice privind adăposturile de protecție civilă din România nu au fost actualizate și adaptate la standardele și cerințele de calitate existente din domeniul construcțiilor.

Unul dintre obiectivele strategice urmărite în *Concepția națională de protecție prin evacuare și adăpostire*⁷ îl reprezintă „limitarea pierderilor de vieți omenești și a pagubelor materiale pe timpul ducerii acțiunilor militare, prin utilizarea fondului de adăpostire existent și completarea acestuia”. Dintre factorii care influențează îndeplinirea acestui obiectiv strategic se menționează „gradul realizării la pace a fondului de adăpostire și posibilitățile de completare pe timpul stărilor excepționale

⁷ *Concepția națională de protecție prin evacuare și adăpostire a personalului autorităților administrației publice centrale și locale, instituțiilor publice, operatorilor economici și a populației în situații de conflict armat aprobată prin HCSAT nr.107/2015*

a acestuia”, precum și „capacitatea de adăpostire redusă pentru autoritățile administrației publice centrale și locale în raioanele stabilite pentru evacuare”.

Pentru îndeplinirea obiectivului strategic și limitarea factorilor care influențează realizarea acestuia sunt necesare măsuri pentru creșterea capacității de adăpostire a populației prin operaționalizarea fondului de adăpostire existent și construirea de **noi** adăposturi de protecție civilă care să prevină pierderile de vieți omenești, în caz de conflict armat.

În acest sens este necesară elaborarea unei concepții a adăpostirii populației, ca activitate cu rol preventiv care să definească scopul adăpostirii, principiile de adăpostire, organizarea și măsurile necesare privind adăpostirea, capacitatea minimă de adăpostire, conducerea și coordonarea adăpostirii pe timp de pace ca sistem integrat al protecției civile.

În România nu a fost elaborată o concepție privind modul în care, pe timp de pace, se face pregătirea adăpostirii populației în situație de conflict armat pentru asigurarea securității și protecției populației și a bunurilor patrimoniale, având în vedere actualul context internațional.

La nivel național, managementul situațiilor de urgență este reglementat prin documente strategice denumite concepții, pe baza cărora sunt organizate acțiunile de răspuns pe tipuri de riscuri, fiind aprobate *Concepția națională de răspuns în caz de inundații* și *Concepția națională de răspuns post seism*, dar și *Planul național de management al riscurilor de dezastre*.

Tipurile de risc la care pot fi supuse teritoriul și populația României au fost definite prin HG nr.557/2016 *privind managementul tipurilor de risc*, ca act subsecvent Legii nr.481/2004.

Strategia națională de reducere a riscurilor la dezastre 2024-2035 a fost aprobată prin HG nr.791/2024. Prin Strategie au fost redefinite 24 de tipuri de risc și stabilite riscurile asociate, autoritatea responsabilă cu rol principal și autoritatea responsabilă cu rol secundar în gestionarea riscului, **fără a fi definit și riscul de conflict armat**, asociat cu adăpostirea populației și **fără a fi stabilită o autoritate cu rol principal** pentru activitatea de pregătire a adăpostirii populației în situații de conflict armat.

Pentru adăpostirea populației în situații de conflict armat nu a fost identificat și definit nici un fel de risc generator (ca de exemplu, riscul de conflict armat).

Direcția Generală pentru Protecție Civilă asigură la nivelul DSU coordonarea îndeplinirii obligațiilor ce revin autorităților în domeniul protecției civile, în scopul prevenirii și reducerii riscurilor de producere a dezastrelor, îmbunătățirii rezilienței comunităților, protecției populației, bunurilor și mediului împotriva efectelor negative ale situațiilor de urgență, conflictelor armate și înlăturării operative a urmărilor acestora și asigurării condițiilor necesare supraviețuirii persoanelor afectate. În atribuțiile DGPC prevăzute în ordinul de ministru⁸ nu sunt cuprinse activități specifice privind adăpostirea populației în situații de conflict armat.

⁸ OMAI nr. 93 din 2021 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Direcției generale pentru protecție civilă

Un act normativ care trebuie actualizat și adaptat contextului actual este *Strategia națională de protecție civilă* aprobată în anul 2005, în care **riscul de conflict armat nu a fost definit**, având în vedere faptul că până la izbucnirea conflictului din Ucraina, riscul unei amenințări militare în România a fost nesemnificativ. *Strategia națională de protecție civilă* a fost elaborată în temeiul Legii privind protecția civilă, act normativ căruia nu i-au fost aduse modificări până în prezent.

IGSU, în calitate de autoritate de reglementare în domeniul protecției civile, **avea obligația⁹ să elaboreze și/sau actualizeze documentele** care reglementează activitatea pentru organizarea și planificarea acțiunilor necesare pentru evacuare și adăpostire în caz de conflict armat.

Dintre documentele de reglementare vizate⁹ a fost modificată și adoptată doar hotărârea privind categoriile de construcții la care este obligatorie realizarea de adăposturi de protecție civilă, precum și a celor la care se amenajează puncte de comandă de protecție civilă.

Referitor la această reglementare privind construirea de adăposturi de protecție civilă în cadrul construcțiilor noi cu o suprafață mai mare de 600 mp, deși au fost emise avize de protecție civilă, unii investitori/dezvoltatori nu au respectat condițiile inițiale aprobate pentru construcția de adăposturi de protecție civilă, astfel încât la recepția lucrării nu au mai fost solicitate autorizațiile de protecție civilă de la IGSU.

În acest sens sunt necesare reglementări privind recepția execuției lucrărilor la clădirile noi care să includă criteriile privind construirea adăposturilor de protecție civilă și obligativitatea autorizării lor de către IGSU.

Controlul de stat în domeniul protecției civile se realizează prin activități de reglementare, avizare, autorizare, atestare, recunoaștere, verificare și control și se exercită prin Inspekția de Prevenire din structura IGSU, respectiv prin inspekțiile de prevenire din cadrul inspectoratelor județene și al municipiului București, în scopul aplicării unitare a prevederilor legale pe întreg teritoriul României.

Activitatea de control exercitată de IGSU pe linia adăpostirii constă în verificarea respectării normelor și instrucțiunilor tehnice privind adăposturile de protecție civilă de către administratorii/proprietarii acestora, norme tehnice specifice adăposturilor de protecție civilă bazate pe legislația din anii 1971, 1972 și 1999 care nu includ prevederi actualizate conform standardelor moderne de proiectare, securitate și protecție.

⁹ Art.21 din *Concepția națională de protecție prin evacuare și adăpostire a personalului autorităților administrației publice centrale și local, instituțiilor publice, operatorilor economici și a populației în situații de conflict armat aprobată prin HCSAȚ nr.107/2015 care prevede: "(1) Pentru organizarea și planificarea activităților de evacuare și adăpostire la conflict armat, IGSU elaborează și/sau actualizează, după caz, documentele de reglementare a acestora, în termen de 120 de zile de la data intrării în vigoare. (2) Documentele prevăzute la alin.(1) sunt: a) H.G.R. nr.560/2005 modificată prin H.G.R. nr.37/2006 privind categoriile de construcții la care este obligatorie realizarea adăposturilor de protecție civilă și a celor la care se amenajează puncte de comandă; b) Decizia nr.177/1999 a Primului Ministru pentru aprobarea Normelor tehnice privind proiectarea și executarea adăposturilor de protecție civilă în subsolurile construcțiilor noi; c) Ordinul General al ministrului apărării nr.41/1978 pentru aprobarea Normativului privind proiectarea și executarea adăposturilor de apărare civilă destinate pentru puncte de comandă; d) O.M.A.I. nr.1352/2006 pentru aprobarea Metodologiei de organizare, asigurare a activităților de evacuare a persoanelor, bunurilor, documentelor și materialelor care conțin informații clasificate, în situații de conflict armat."*

Multe dintre adăposturile de protecție civilă, în special cele aflate în clădirile de blocuri și clădiri administrative vechi construite conform reglementărilor/normelor tehnice în vigoare nu mai sunt funcționale, iar pentru reabilitarea și operaționalizarea lor **este necesară o analiză complexă a structurii de rezistență și a instalațiilor aferente.**

La nivelul IGSU se lucrează la elaborarea *Normelor tehnice privind proiectarea și executarea adăposturilor de protecție civilă în subsolul construcțiilor noi*, proiect care va fi actualizat cu sprijinul specialiștilor din alte instituții.

De asemenea, IGSU are în vedere modificarea Legii nr. 481/2004 *privind protecția civilă*, actualizarea acesteia și adaptarea la contextul internațional.

Proiectul noii legi privind protecția civilă a fost propus inițial spre modificare și aprobare în anul 2020, dar a fost respins de ambele Camere ale Parlamentului.

IGSU a elaborat în anul 2023 o **Informare privind stadiul operaționalizării punctelor de comandă**, în cadrul „Planului de activitate al Consiliului Suprem de Apărare a Țării pe anul 2023”, prin care s-a propus o serie de măsuri care să conducă la remedierea deficiențelor constatate în ceea ce privește punctele de comandă, respectiv:

- completarea/modificarea Legii nr.481/2004 *privind protecția civilă, republicată, cu privire la obligativitatea elaborării unui normativ de executare a adăposturilor de protecție civilă și a punctelor de comandă de protecție civilă, respectiv a unei concepții unitare de utilizare și operaționalizare a adăposturilor de protecție civilă și a punctelor de comandă de protecție civilă;*

-adoptarea unei HG pentru transferul punctelor de comandă de protecție civilă de la nivel județean/municipiul București în administrarea IGSU și alocarea bugetului necesar menținerii/aducerii în stare de operativitate a acestora.

Entitatea nu a prezentat informații suplimentare referitoare la adoptarea acestor măsuri.

Cauzele
care au
condus la
deficiențele
constatate

- interes scăzut al autorităților pe subiectul adăpostirii populației în situație de conflict armat
- dificultăți în procesul de modificare și aprobare a legislației privind protecția civilă
- nedefinirea riscului de conflict armat în strategia de protecție civilă și nestabilirea unei autorități cu rol principal a activității de adăpostire în caz de conflict armat

Efectele
deficiențelor
constatate

- lipsa de conformitate a adăposturilor de protecție civilă la standardele de construcții și la cerințele de securitate actuale
- grad redus de operaționalizare a fondului de adăpostire existent

2 Funcționalitatea adăposturilor de protecție civilă

Constatare 3:

Peste jumătate din numărul adăposturilor de protecție civilă nu îndeplinesc cerințele de funcționalitate.

Deținătorii și utilizatorii adăposturilor de protecție civilă au obligația să îndeplinească normele și măsurile stabilite pentru menținerea adăposturilor și a instalațiilor utilitare ale acestora în stare de funcționare¹⁰.

În timp de pace, adăposturile publice de protecție civilă, cu excepția spațiilor amenajate ca puncte de comandă, pot fi utilizate pentru alte destinații cu **obligația de a fi eliberate în situații de urgență în maximum 24 de ore și cu informarea prealabilă a centrelor operaționale** din cadrul serviciilor de urgență profesionale.

Cerințele de funcționalitate ale adăposturilor de protecție civilă sunt prevăzute în **Instrucțiunile Tehnice** referitoare la toate tipurile de instalații existente¹¹ în adăposturile ALA, precum și cele referitoare la amenajarea adăposturilor simple în subsolurile construcțiilor existente.¹² Potrivit HG nr.1174/2011 *pentru aprobarea Instrucțiunilor privind întocmirea și actualizarea monografiei economico-militare a județului, respectiv a municipiului București*, **adăposturile simple** sunt prezentate în conținutul Anexei nr. 20a) ca **alte spații de adăpostire**.

Construcțiile noi prevăzute cu subsol care se amenajează ca adăpost de protecție civilă special construit trebuie să respecte prevederile Normele tehnice¹³ care conțin cerințe privind proiectarea adăposturilor, elemente constructive și de instalații (de ventilare, electrice și sanitare).

Disponerea de principiu a încăperilor subsolurilor amenajate ca adăposturi de protecție civilă este indicată în fig. nr. 4 respectându-se compartimentarea impusă de structura de rezistență a clădirii.

¹⁰ Art. 20 alin. (1), lit. f), art. 45, alin. (6), (7) din Legea nr.481/2004 privind protecția civilă

¹¹ Instrucțiunile tehnice nr.5655/ 1971 privind întreținerea și exploatarea instalațiilor din adăposturile de apărare locală antiaeriană

¹² Instrucțiunile tehnice nr.3855/1972 privind amenajarea adăposturilor simple de apărare locală antiaeriană în subsolurile construcțiilor existente

¹³ Normele tehnice privind proiectarea și executarea adăposturilor de protecție civilă în cadrul construcțiilor noi aprobate prin Decizia Primului ministru nr.177/22.11.1999

COMPARTIMENTARE DE PRINCIPIU
A UNUI ADAPOST DE PROTECȚIE CIVILĂ
conf. NORME TEHNICE PROTECTIA CIVILA 177/22 nov 1999

vedere 3D

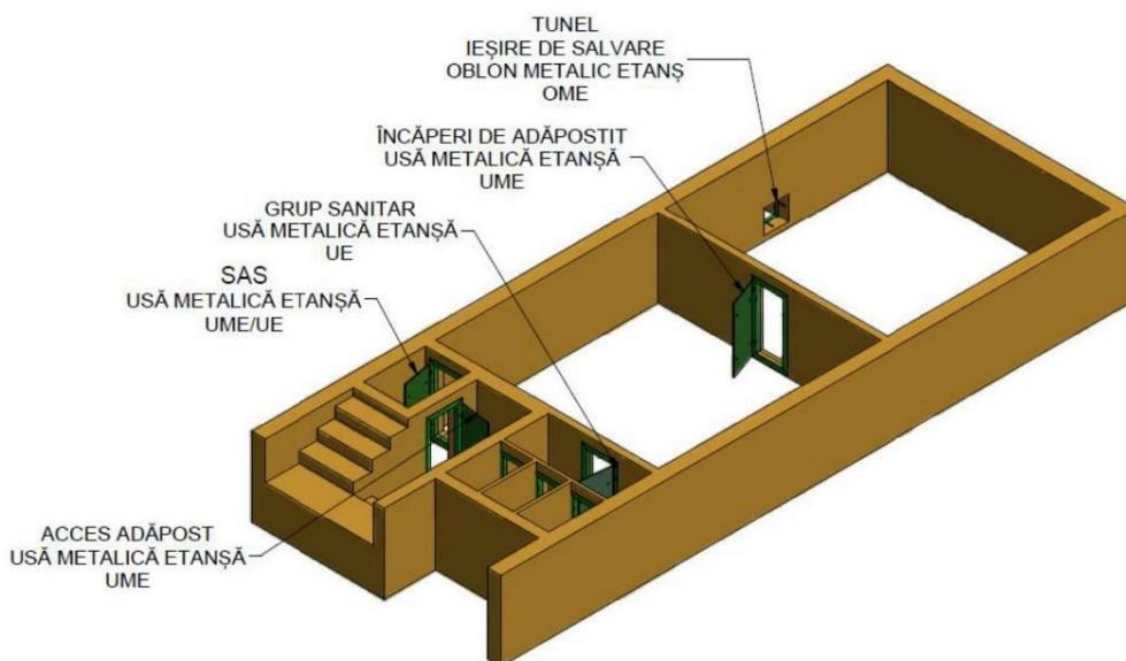
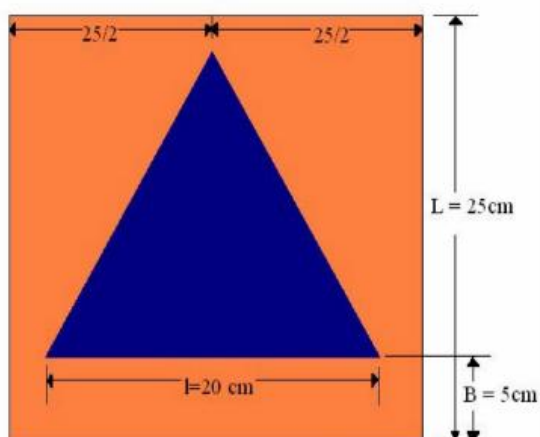

Fig. nr. 6 Compartimentare adăpost special construit și dotat

La proiectarea amenajării subsolurilor ca adăposturi de protecție civilă se ține seama de alocarea unei suprafețe utile de 1 m² și un volum de 2,5 m³ de persoană. Adăposturile independente de protecție civilă se amplasează în imediata apropiere a locurilor de muncă sau locuințelor, la distanțe care, de regulă, să nu depășească 300 m.

Amenajările specifice adăposturilor de protecție civilă **la metrou** se realizează conform normelor tehnice¹⁴ aprobate prin ordin de ministru și sunt amenajările stației în funcționare normală.

¹⁴ Normele tehnice privind proiectarea, executarea și mentenanța amenajărilor pentru protecție civilă la metrou aprobate prin Ordinul MAI nr. 143/ 18.02.2004

1. Un pătrat de culoare portocalie având latura de 25 cm.
2. Un triunghi echilateral de culoare albastru având latura de 20 cm.

Fig. nr. 7 Semnul distinctiv național al protecției civile

Semnul distinctiv național al protecției civile¹⁵ este cel prevăzut de Protocolul adițional¹⁶ la convențiile de la Geneva și constă într-un triunghi echilateral albastru pe fond portocaliu. Acesta este destinat identificării organismelor de protecție civilă, a personalului, clădirilor și materialelor aparținând acestora, atunci când, pe timp de război, sunt consacrate în exclusivitate îndeplinirii sarcinilor de protecție civilă.

Deși în conformitate cu legislația în vigoare nu există un set de reguli privind modul de comportare în adăposturile de protecție civilă, totuși pe site-urile unor inspectorate teritoriale există exemple care reglementează modul de comportare și conviețuire în adăposturi (de exemplu: ISUBIf, ISU Vâlcea, ISU Bacău, ISU Ialomița).

La *focus grupurile* organizate de către Curtea de Conturi în colaborare cu IGSU au răspuns invitației majoritatea reprezentanților administrației publice locale (prefecți, primari ai municipiilor reședință de județ etc.) care au manifestat interes pentru activitatea de adăpostire a populației în situație de conflict armat de la nivelul zonei de competență pe care l-au reprezentat.

În ceea ce privește municipiul București, la Primăria Generală și la cele șase primării ale sectoarelor nu a existat același interes din partea primarilor, în calitate de președinți ai CLSU, respectiv, a Primarului General, în calitate de vicepreședinte al CMBSU, întrucât aceștia nu au participat la întâlnirea organizată la prefectura București, cu tema adăpostirii populației și posibilități de creștere a capacității de adăpostire în situație de conflict armat. Din partea Primăriei Generale și a primăriilor de sector au participat la întâlnire reprezentanți din cadrul serviciilor de urgență cu atribuții pe linia protecției civile.

Toți primarii municipiilor reședință de județ au transmis răspunsuri la *chestionare*, cu excepția primarului general al municipiului București, care nu a răspuns întrebărilor cu privire la îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin pe linia adăpostirii populației și a stării adăposturilor publice din București, în general, și în special cele aflate în administrarea Primăriei Municipiului București.

¹⁵ HG nr. 630/ 29.06.2005 pentru stabilirea semnului distinctiv național prin care se identifică personalul și se marchează mijloacele tehnice, adăposturile, alte bunuri de protecție civilă, uniforma și cartea de identitate specifice personalului specializat cu atribuții în domeniul protecției civile

¹⁶ Protocolul adițional nr. I din 10 iunie 1977 la convențiile de la Geneva din 12 august 1949 privind protecția victimelor conflictelor armate internaționale

**Principalele
subiecte**
abordate
în cadrul
întâlnirilor

- ▲ *activitățile desfășurate de primării, în timp de pace, pentru adăpostirea populației și a bunurilor materiale, fondurile alocate pentru întreținerea și lucrările efectuate pentru reparații la adăposturile de protecție civilă pe care le au în administrare*
- ▲ *situația adăposturilor de protecție civilă la nivelul județelor vizitate*
- ▲ *modul de stabilire a necesarului de adăposturi la nivelul fiecărui județ, respectiv municipiu reședință de județ, a capacității de adăpostire, precum și identificarea altor spații de adăpostire*
- ▲ *informațiile necesare pentru realizarea monografiei economico-militare și care sunt furnizorii de informații pentru întocmirea acesteia*
- ▲ *situația punctelor de comandă de la nivelul județelor vizitate*
- ▲ *adăpostirea populației din mediul rural*
- ▲ *operaționalizarea adăposturilor nefuncționale și măsurile adoptate de primari ai municipiilor reședință de județ*
- ▲ *pregătirea și instruirea populației în vederea adăpostirii*
- ▲ *propuneri pentru creșterea capacității de adăpostire a populației și folosirea adăposturilor de protecție civilă pe timp de pace ca spații în care se pot desfășura diverse activități economico-sociale, respectiv parcări subterane, săli de fitness, săli pentru desfășurarea de activități recreative, sportive, educative etc*

În cadrul vizitelor efectuate au fost identificate adăposturi de protecție civilă, care, în timp de pace, au fost utilizate pentru alte destinații, cum ar fi spații de depozitare bunuri și materiale (mobilier, biciclete și echipamente sportive, conserve, sticle și borcane, butoaie, electrocasnice, obiecte sanitare, anvelope etc.), depozite pentru arhivă, manuale, rechizite, echipamente electronice, birotică sau instrumente muzicale, astfel încât nu există posibilitatea de eliberare a spațiilor în maximum 24 de ore, în situații de urgență, contrar prevederilor art.45 alin. (6) din Legea nr.481/2004, republicată.

De asemenea, au fost identificate cazuri de recompartimentare a adăposturilor pentru a putea fi utilizate ca boxe, au fost montate rafturi în interior, au fost construiți pereți, montate uși (unele încuiate cu chei sau lacăte) sau a fost blocat accesul în adăposturi și schimbată destinația spațiilor.

Principalele deficiențe observate în timpul vizitelor efectuate, care au determinat neoperativitatea adăposturilor¹⁷, au fost identificate și de ISU prin controalele realizate și sunt următoarele:

- ▲ *lipsa garniturilor de etanșeizare a ușilor de acces în adăposturi, fapt ce nu mai asigură protecția persoanelor din interiorul adăposturilor;*
- ▲ *tâmplărie metalică deteriorată (ruginită, dispozitivele de înzăvorăre rupte/*
- blocate), din cauza: umidității crescute din interiorul subsolurilor imobilelor, defecțiuni ale sistemelor de ape pluviale sau scurgeri ale blocului ce au condus la inundarea subsolurilor și implicit a adăposturilor;*

¹⁷ în fișa de **Status al adăpostului vizitat** au fost consemnate observațiile cu privire la starea acestora

▲ instalații electrice dezafectate total sau parțial, dezafectarea tablourilor electrice, precum și descompletarea acestora de către persoane ce au avut acces în adăposturi electrice; exploatarea acestora cu improvizații și/ sau defecțiuni;

▲ nerealizarea, nefuncționarea sau scoaterea din funcțiune a instalației de filtro-ventilație;

▲ instalații de filtro-ventilație descompletate sau deteriorate total/ parțial, fiind scoase din uz prin lipsa motoarelor electrice de acționare a sistemului, descompletarea supapelor de suprapresiune (ex. Fotografia nr.1);

▲ ieșirile de salvare de tip „săritură de lup”¹³ (ex. Fotografia nr.1) au ușile de acces blocate sau prezintă urme de uzură, sunt colmatate cu deșeuri sau pământ, capacele de ieșire de salvare sunt astupate cu asfalt

din perioada amenajării parcurilor rezidențiale în zona de dispunere a adăposturilor sau asfaltării trotuarelor sau străzii;

▲ lipsa mobilierului destinat toaletelor (chiuvete, vase de toaletă);

▲ lipsa sau nefuncționarea instalațiilor sanitare: dezafectarea instalațiilor sanitare, acolo unde au fost prevăzute (lipsa conductă de scurgere, de apă);

▲ neasigurarea operativității adăpostului de protecție civilă, în situații de urgență, în cel mult 24 de ore, din cauza modificărilor structurale (pereți, planșee, căi de acces, ieșiri de salvare), a schimbărilor de destinație sau a gradului avansat de degradare;

▲ nefinalizarea lucrărilor de execuție a adăposturilor de protecție civilă;

▲ nesolicitarea și neobținerea autorizației de protecție civilă.

Un exemplu de adăpost public de protecție civilă cu deficiențe este prezentat în fotografiile următoare:

Fotografie nr 1: Ministerul Transporturilor-deficiențe la instalația de filtro-ventilație, ieșirea de urgență
sursa: foto CCRO

De asemenea, **au fost vizitate puncte de comandă**, în municipiul București și în orașele municipiu reședință de județ din eșantion, în urma cărora au rezultat concluzii, confirmate și de răspunsurile la chestionare:

- din 121 de puncte de comandă, doar 56,20% sunt operative;

- la nivelul fiecărui județ există un punct de comandă administrat de consiliul județean și la nivel de municipiu, un punct de comandă administrat de consiliul local;
- o parte din punctele de comandă vizitate sunt întreținute, igienizate, dar nu au dotările corespunzătoare, fiind mai vechi de 35 de ani; aceste puncte de comandă necesită reamenajare, re compartimentare, dotarea cu echipamente moderne de filtro-ventilație, electrice, sanitare, de comunicații, mobilier etc.;
- câteva puncte de comandă sunt modernizate cu aparatură electronică, servere, calculatoare, fibră optică, stație de acces la sistemul de alarmare, cabinet medical, încăperi de decontaminare etc.

IGSU, conform planurilor anuale de activitate, prin inspectoratele teritoriale a efectuat în **perioada 2021-2023** controale de prevenire în domeniul protecției civile:

Fig. nr. 8 Numărul de controale efectuate de IGSU

În ceea ce privește starea de operaționalizare a stațiilor de metrou pentru asigurarea adăpostirii populației, în perioada 2021-2023, IGSU nu a efectuat astfel de controale.

În perioada 04 - 11.03.2022, suplimentar planului anual de activitate aferentă anului 2022, ca urmare a solicitării instituției Avocatul Poporului, IGSU a desfășurat 5.024 controale/ verificări la adăposturi de protecție civilă, în urma cărora au fost constatate 4.525 deficiențe și aplicate sancțiuni contravenționale.

 O situație identificată ca urmare a controalelor efectuate este statutul juridic al adăposturilor de protecție civilă. Dacă în cazul adăposturilor de protecție civilă realizate la construcții aparținând autorităților administrației publice, centrale și locale, instituțiilor publice și operatorilor economici, situația din punct de vedere al dreptului de proprietate este clar stabilită prin lege, în sensul în care *administratorii și conducătorii instituțiilor au obligația de a întreține adăposturile în stare de operativitate*, în cazul adăposturilor realizate la clădiri de locuit (blocuri de locuințe) situația juridică din punct de vedere al dreptului de proprietate îngreunează îndeplinirea obligațiilor prevăzute de Legea nr.481/2004 din următoarele considerente:

❖ adăposturile de protecție civilă sunt administrate de autoritățile publice locale (primării), iar în unele cazuri sunt date în folosința asociațiilor de proprietari; astfel, executarea lucrărilor de întreținere la adăposturi este condiționată de aprobarea alocării fondurilor necesare;

❖ adăposturile de protecție civilă sunt deținute în cotă indiviză de proprietarii imobilului, ceea ce face dificilă realizarea de investiții pentru întreținerea/ repunerea în stare de operativitate a spațiilor de adăpostire, fiind necesar acordul tuturor/ majorității proprietarilor.

Având în vedere că o mare parte din adăposturile de protecție civilă neoperabile sunt cele realizate la clădirile de locuit colective, situația juridică a acestora din punct de vedere al dreptului de proprietate, necunoașterea prevederilor legale privind adăpostirea (menținerea în stare de funcționare a adăposturilor și a instalațiilor utilitare ale acestora), lipsa de implicare a asociațiilor de proprietari sau a autorităților locale care au/ au avut în administrare adăposturi de protecție civilă, îngreunează realizarea investițiilor/ lucrărilor necesare repunerii în stare de funcționare a adăposturilor.

 O altă situație identificată a fost semnalată cu privire la faptul că **unele APL au hotărât scoaterea din evidență a adăposturilor** de protecție civilă care nu corespund normativelor în vigoare și sunt nefuncționale. Deficiențele constatate au fost similare cu cele identificate în toate județele și anume: adăposturi neigienizate, existența în interior a unor țevi și conducte, lipsa sau nefuncționarea instalației de filtro-ventilație, instalației electrice sau sanitare, neasigurarea etanșeității adăpostului, neasigurarea operativității adăpostului în 24 de ore etc. Din situația descrisă rezultă:

- deficiențele constatate la adăposturile scoase din evidență (exemplu județul Giurgiu) se regăsesc la foarte multe adăposturi din țară;
- adăposturile la care se face referire fiind construite în perioada 1997-2006, așa cum relatează reprezentanții ISU Giurgiu, nu au fost construite cu respectarea cerințelor Normativelor tehnice de proiectare aprobate prin Decizia nr.177/1999, dar **puteau fi amenajate ca adăposturi simple**, dacă erau aduse în stare de operativitate, conform Instrucțiunilor nr.3855/1972;
- nu există o procedură de scoatere din evidență a adăposturilor de protecție civilă și de schimbare a destinației unui adăpost care să reglementeze această activitate.

 Un alt aspect care trebuie menționat este faptul că o mare parte din adăposturile de protecție civilă se află în subsolurile imobilelor rezidențiale (blocuri).

România este o țară cu risc seismic ridicat și cu un fond imobiliar vulnerabil la acest tip de risc.

Începând cu ianuarie 2023 a intrat în vigoare reglementarea „*Metodologie de evaluare vizuală rapidă a clădirilor*”, care ajută la ierarhizarea clădirilor în funcție de riscul seismic, pentru a stabili prioritățile de investiții necesare pentru punerea în siguranță a clădirilor în caz de cutremur. Strategia națională pentru reducerea riscului seismic aprobată prin HG nr.791/2024 are 3 niveluri de implementare, printre care și *ierarhizarea clădirilor la nivel local, printr-o evaluare vizuală rapidă*.

Entitățile cu atribuții în domeniul adăpostirii trebuie să evalueze toate imobilele vechi care au adăposturi neoperative pentru a identifica măsurile ce pot fi adoptate pentru remedierea deficiențelor, ținând cont și de calitatea fondului imobiliar, pentru a reduce riscurile pierderii de vieți din cauza adăpostirii populației în subsolul unor imobile afectate de riscul seismic sau alte riscuri.

Opinia specialiștilor cu privire la adăposturile de protecție civilă

Întrucât 73% din adăposturile de protecție civilă au peste 35 de ani vechime, s-a solicitat un punct de vedere mediului universitar specializat în domeniul construcțiilor cu privire la:

- fondul de adăpostire existent
- normativele de proiectare aplicabile adăposturilor de protecție civilă.

Universitatea Tehnică de Construcții București menționează că, în prezent, există o discrepanță majoră între vechile normative pentru adăposturi și reglementările tehnice pentru clădiri și instalații în vigoare, ceea ce poate duce la lipsa de conformitate a adăposturilor cu cerințele de securitate actuale.

Reabilitarea adăposturilor de protecție civilă situate în subsolurile clădirilor construite conform reglementărilor tehnice anterioare este posibilă, dar necesită o analiză complexă a structurii de rezistență și a instalațiilor aferente. Multe dintre clădirile cu adăposturi în subsol nu au fost proiectate pentru a rezista la riscuri actuale, cum ar fi cutremurele de intensitate mare sau contaminarea cu agenți CBRN.

Academia Tehnică Militară recomandă utilizarea adăposturilor actuale și adoptarea unor soluții de adăposturi mobile (utilizând elemente prefabricate) pentru zone care pot deveni vulnerabile (zone de graniță), iar pe termen lung implementarea unor norme actualizate și adoptarea unui pachet legislativ care să impună respectarea acestor norme, cel puțin pentru viitoarele proiecte.

Opiniile detaliate ale UTCB și ATM se regăsesc în Anexa nr. 2.

Exemplele de bună practică identificate în cadrul vizitelor efectuate pe teren:

în județul Galați - au fost investite fonduri de la bugetul local pentru reabilitarea unui număr de 28 de adăposturi și puncte de comandă;

în județul Constanța - în perioada 2022-2023, 5 din cele 7 localități care au în administrare adăposturi de protecție civilă au prevăzut în bugetul propriu fonduri pentru aducerea/menținerea în stare de operativitate a adăposturilor, astfel au fost reabilite 21 adăposturi de protecție civilă.

în județul Prahova - în perioada 2023-2024, au fost investite fonduri de la bugetul local pentru renovarea unui număr de 20 de adăposturi și puncte de comandă.

în municipiul Cluj Napoca

- existența unor spații care au dublă utilitate socio-economică:
 - adăpostul administrat de Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor din Cluj Napoca este folosit și ca spațiu de recreere pentru studenți și angajații facultății, fiind amenajat ca sală de fitness (Fotografia nr.3);
 - adăpostul administrat de un operator economic este amenajat ca poligon de tragere.

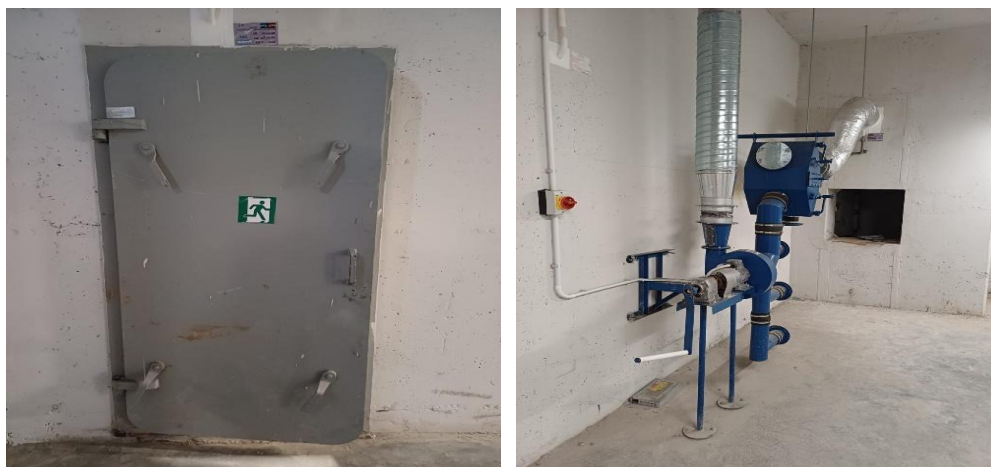

Fotografie nr 2: UBB Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor Cluj Napoca - exemplu de dublă utilizare - sală fitness
Sursa: foto CCRo

în municipiul Craiova: - adăpostul de protecție civilă administrat de Facultatea de Drept din cadrul Universității este utilizat și ca spațiu pentru activități educative, respectiv club de speologie;

- au fost luate măsuri astfel încât la subsolurile blocurilor nu s-a permis transformarea locațiilor în spații de depozitare;

- în spațiul administrat de Electroputere Mall Craiova (fond privat) s-a remarcat existența a 7 adăposturi de protecție civilă cu o capacitate de până la 100 de persoane pe fiecare adăpost, localizate la nivelul -2 al clădirii (Fotografia nr.2). Clădirea dispune de parcuri subterane pe două subnivele -1 și -2 în suprafață de circa 10000 mp pe fiecare nivel, care pot fi folosite ca spații de adăpostire, în caz de necesitate.

Fotografie nr 3: Mall Electroputere Craiova - ușă blindată, instalație de filtro-ventilație, ieșire de siguranță
Sursa: foto CCRo

în municipiul Timișoara: - Primăria Timișoara a intabulat un număr de 48 de adăposturi publice situate în imobile la care subsolul nu a fost inclus în părțile comune indivize ale blocului și au fost marcate cu semnul distinctiv de protecție civilă ce conține un cod QR, care prin scanare indică locația tuturor adăposturilor din proximitatea zonei.

Cauzele
care au
condus la
deficiențele
constatate

- ▲ situația juridică privind dreptul de proprietate al adăposturilor
- ▲ schimbarea destinației sau chiar demolarea clădirilor la subsolul cărora se aflau aceste adăposturi, fără a fi înlocuite cu altele noi
- ▲ asigurarea funcționalității adăposturilor nu a reprezentat o prioritate pentru autoritățile statului, centrale și locale, motiv pentru care nu s-a realizat finanțarea acțiunilor de reabilitare a spațiilor de adăpostire a populației
- ▲ absența unor proceduri care să reglementeze modul în care autoritățile publice locale pot scoate din evidență adăposturile de protecție civilă
- ▲ lipsa fondurilor pentru întreținerea adăposturilor și remedierea deficiențelor precum și valoarea mare a investițiilor pentru îndeplinirea condițiilor de funcționalitate

Efectele
deficiențelor
constatate

Existența unui număr semnificativ de adăposturi de protecție civilă nefuncționale reduce capacitatea de adăpostire a populației în situația unui conflict armat și scade reziliența populației de a supraviețui unui atac aerian.

3 Numărul și capacitatea adăposturilor de protecție civilă

Constatare 4:

Capacitatea adăposturilor de protecție civilă existentă în România este insuficientă, raportată la populația rezidentă care trebuie adăpostită în situația unui conflict armat.

Numărul de adăposturi de protecție civilă - adăposturi special construite și dotate din evidența IGSU

Conform Informării MAI - IGSU nr.15581/11.09.2013 privind situația actuală a fondului național de adăpostire a populației și direcții de acțiune viitoare care a stat la baza aprobării *Concepției naționale aprobată prin HCSAT nr.107/18.09.2015, rezultă:*

Situația fondului de adăpostire la 11.09.2013	
<p>Numărul de adăposturi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 14.496 adăposturi de protecție civilă (<i>special construite și dotate cu mijloace și instalații</i>), din care: <ul style="list-style-type: none"> - terminate: 7424 - neterminate: 7072 ➤ 110.871 alte spații de adăpostire, din care: <ul style="list-style-type: none"> - 97.934 subsoluri ce se amenajează; - 12.937 galerii, peșteri etc ➤ 11.430 - adăposturi din prefabricate beton ➤ 11.138 - adăposturi din material lemnos 	<p>Capacitatea de adăpostire:</p> <ul style="list-style-type: none"> 10% - pentru 1.149.498 persoane în 14.496 adăposturi de protecție civilă special construite; 26% - pentru 2.931.632 persoane prin amenajarea altor spații (subsoluri, tuneluri, galerii etc); 35,5% - total capacitate de adăpostire pentru 4.081.130 persoane

Din evidența prezentată de IGSU la 31.12.2023, numărul adăposturilor de protecție civilă se prezintă astfel:

Fig. nr. 9 Numărul total al adăposturilor de protecție civilă, publice și private

Din cele 5072 de adăposturi, 3711 adăposturi au fost construite anterior anului 1990, ceea ce înseamnă că 73% din adăposturile de protecție civilă au peste 35 de ani vechime.

Comparativ cu evidența din anul 2013, la 31.12.2023 numărul adăposturilor de protecție civilă a scăzut cu 31,68%, astfel:

Fig. nr. 10 Comparația numărului de adăposturi terminate în anii 2013 și 2023

De altfel, procentul de adăpostire a populației a scăzut de la un an la altul, conform Informării MAI - IGSU nr.15581/11.09.2013, în principal din următoarele motive:

- ✓ o parte din adăposturile de protecție civilă existente s-au deteriorat iremediabil, nemaifiind în stare de operativitate;
- ✓ dotarea necorespunzătoare și întreținerea precară generate de lipsa fondurilor necesare pentru aceste activități;
- ✓ lipsa prevederilor legale pe linia obligativității menținerii destinației pentru care aceste adăposturi de protecție civilă au fost construite, conform avizelor de construcție eliberate;
- ✓ demolarea clădirilor la subsolul cărora se aflau aceste adăposturi.

Repartizarea pe județe, municipii, orașe, comune și sate a celor 5072 de adăposturi de protecție civilă, operative și neoperative, și gradul de operaționalizare la data de 31.12.2023 sunt prezentate în graficele care urmează și detaliate în Anexa nr. 3 și Anexa nr. 4.

Din cele 5072 de adăposturi publice și private, 2529 de adăposturi sunt operative, iar repartizarea acestora pe județe este prezentată în fig. nr.11.

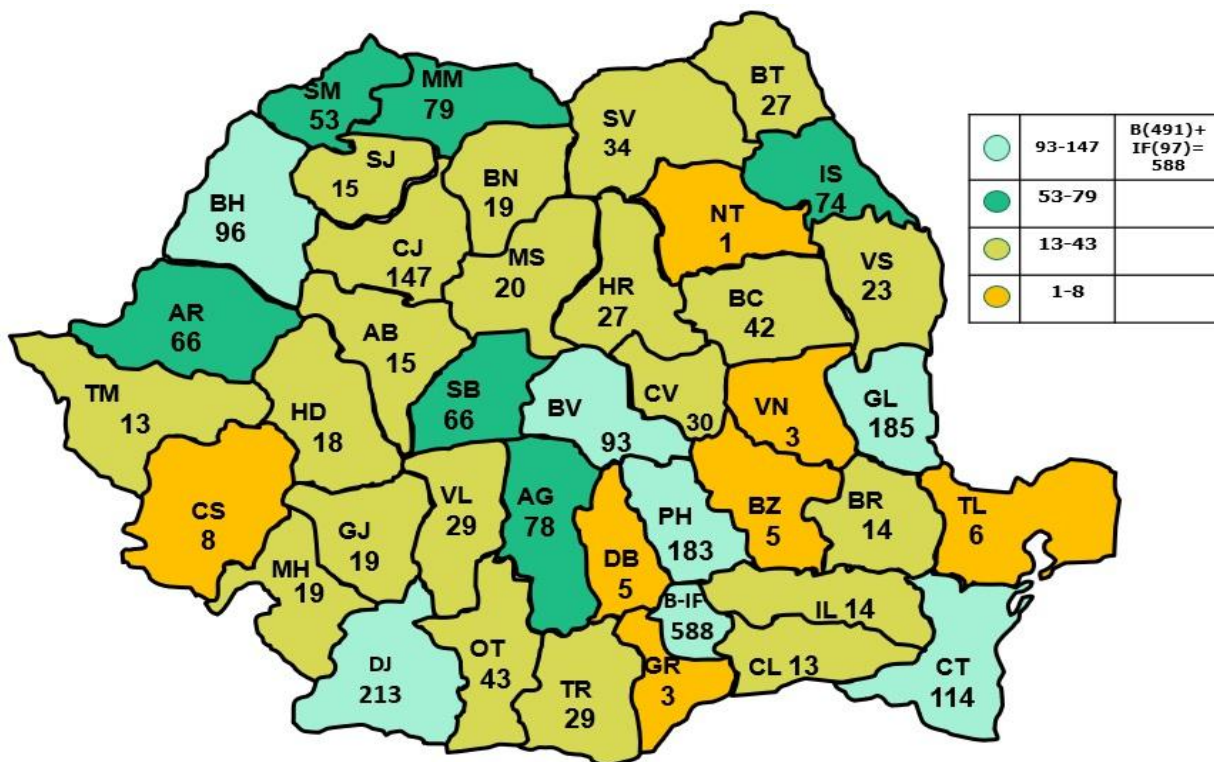

Fig. nr. 11 Numărul adăposturilor de protecție civilă operative din fiecare județ

Din analiza datelor colectate au rezultat următoarele:

total 5072 de adăposturi de protecție civilă:

2529 sunt operative (49,86%) și **2543 sunt neoperative** (50,14%)

2734 adăposturi publice (53,90%) și **2338 adăposturi private** (46,10%)

total de 3181 localități din România:

319 localități AU adăposturi = 183 de municipii și orașe + **136** de comune și sate

2862 localități NU AU adăposturi = 136 de municipii și orașe + **2726** de comune și sate

total 5.072 de adăposturi se află în 319 localități:

4.010 se află în **41 municipii reședință de județ**

1.062 se află în **278 alte localități = 142** orașe mai mici + **136** comune și sate

total 5.072 adăposturi: 4.829 adăposturi în mediul urban și 243 adăposturi în mediul rural

în 19 județe și municipiul București: mai mult de 50% din numărul adăposturilor sunt neoperative

în municipiul București, 1/3 din adăposturi sunt operative, celelalte 2/3 sunt neoperative
4 din cele 6 sectoare din București au **peste 40%** din numărul adăposturilor existente **neoperative**

Numărul de adăposturi - puncte de comandă

La data de 31.12.2023, conform evidenței IGSU, în România erau 121 puncte de comandă aflate în administrarea consiliului județean, local sau municipal, din care: 68 operative și 53 neoperative.

Capacitatea de adăpostire a populației în caz de conflict armat

Capacitatea de adăpostire la adăposturile publice de protecție civilă se stabilește conform Normelor tehnice¹⁸ în funcție de numărul de persoane rezultat din studiul de amplasare, alocându-se 1 m² suprafața utilă pentru fiecare persoană, excepție făcând construcțiile spitalicești care alocă 2 m² suprafață utilă.

Categoriile de construcții la care este obligatorie realizarea adăposturilor de protecție civilă, precum și a celor la care se amenajează puncte de comandă sunt aprobate prin *hotărâre de Guvern*¹⁹.

Stațiile de metrou amenajate ca adăposturi de protecție civilă au capacitatea de adăpostire rezultată din dimensionarea stației pentru funcționare normală. Nu se fac amenajări speciale pentru mărirea capacității de adăpostire.

Capacitatea de adăpostire a populației în cele 5072 de adăposturi²⁰ de protecție civilă este de 611.922 persoane, respectiv 3,21%, calculată pentru populația rezidentă de 19.053.815 persoane²¹ (Anexa nr. 5).

La nivelul municipiilor reședință de județ, capacitatea de adăpostire a populației pentru cele 4010 adăposturi este de 502.542 persoane, respectiv 7,87%, calculată pentru o populație rezidentă de 6.386.807 persoane.

¹⁸ Normele tehnice privind proiectarea și executarea adăposturilor de protecție civilă în cadrul construcțiilor noi aprobate prin Decizia Primului ministru nr.177/22.11.1999 și Instrucțiunile tehnice nr.3855/1972 privind amenajarea adăposturilor simple de apărare locală antiaeriană în subsolurile construcțiilor existente

¹⁹ HG nr.862/16.11.2016 pentru aprobarea categoriilor de construcții la care este obligatorie realizarea adăposturilor de protecție civilă, precum și a celor la care se amenajează puncte de comandă de protecție civilă

²⁰ Conform Situației IGSU la 31.12.2023

²¹ Conform datelor INS de la recensământul populației din anul 2021

Necesarul de adăpostit nu poate fi estimat pe timp de pace, cum precizează IGSS, deoarece nu se cunoaște numărul persoanelor care se mobilizează, a celor care se evacuează sau auto-evacuează, al persoanelor rănite sau bolnave, combatanți sau necombatanți.

Dacă ținem cont de **adăposturile operative** de care dispune România, **capacitatea de adăpostire** este de doar **1,67% la nivel național**, respectiv **3,94%** capacitatea aferentă adăposturilor din **municipii reședință de județ**.

Capacitatea de adăpostire în 25 de județe este de sub 1%

10 municipii reședință de județ din România au capacitatea de adăpostire a populației într-o situație de conflict armat de sub 1%

Insuficiența capacității de adăpostire pentru protecția populației în situații de conflict armat este recunoscută de APL - primăriile municipiilor reședință de județ, care au și cea mai mare aglomerare urbană.

▶ Alte posibilități de adăpostire a populației ar putea fi în **galerii de mină, tuneluri, peșteri, grote etc.**, identificate la nivelul zonei de competență a fiecărui județ/ municipiul București, astfel:

▶ **17 județe:** au identificat peșteri, tuneluri feroviare, saline, galerii miniere, pasaje subterane, grote;

▶ **București-Ilfov:** metrou, pasaje subterane (Piața Presei Libere, Piața Victoriei, Piața Unirii), parcuri ale marilor centre comerciale;

23 de județe nu au identificat posibilități suplimentare de adăpostire.

Întrucât unele dintre spațiile naturale de adăpostire se află la distanțe mari de aglomerările urbane, acestea **sunt destinate pentru protecția bunurilor materiale**, așa cum prevăd Instrucțiunile nr.3855/1972.

Capacitatea de adăpostire determinată la peșteri, galerii miniere sau pasaje subterane identificate ar putea fi de **72.730 persoane**.

▶ **În ceea ce privește adăpostirea la metrou**²², până în anul 2016 nu exista obligativitatea realizării de adăposturi de protecție civilă în caz de conflict armat. După anul 2016 apare obligativitatea¹⁹ realizării adăposturilor de protecție civilă în stațiile de metrou.

Metrorex SA a precizat că stațiile de metrou edificate în perioada 1979-2020 au avut prevăzute în cadrul devizelor generale și lucrări aferente pentru spații de apărare civilă/ protecție civilă. Deși s-au făcut multe teste la nivelul anilor 1980-1990, nu s-a reușit operaționalizarea niciunei stații.

²² HG nr. 560/2005 pentru aprobarea categoriilor de construcții la care este obligatorie realizarea adăposturilor de protecție civilă, precum și a celor la care se amenajează puncte de comandă

După anul 2010 la **edificarea noilor stații ale magistralei 4** (Laminorului și Străulești), precum și la **stațiile de pe magistrala 5** (Eroilor-Drumul Taberei) s-a avut în vedere **realizarea de spații de adăpostire**, conform prevederilor legale.

Capacitatea de adăpostire la Metrorex era la 31.12.2023

1.153 persoane	în adăposturi de protecție civilă , special construite și dotate cu mijloace și instalații specifice: Laminorului, Străulești și Eroilor 2
2.250 persoane	în spații ce pot fi folosite ca adăposturi : spațiul de deasupra peronului din stațiile de metrou, spațiul din spatele centralei de ventilație, spațiul de la nivelul vestibulului (Politehnica, Basarab 2, Victoriei 1, Piața Unirii 1 și 2, Gara de Nord 1 și Laminorului)
162.063 persoane	capacitate de adăpostire aferentă celor 64 de stații (persoane)

▶ Capacitatea de adăpostire aferentă construcțiilor avizate și neautorizate de IGSU

Adăposturile de protecție civilă prevăzute în documentațiile tehnice ale investițiilor se avizează tehnic, premurgător eliberării autorizațiilor de construire, de către serviciile de urgență profesionale.

În perioada 2021- sem. I 2024 IGSU a emis:

- **1552 de avize de protecție civilă** pentru construcții noi care prevedeau adăposturi cu o capacitate de adăpostire de **236.418 persoane**;
- **189 de autorizații** pentru adăposturi finalizate cu o capacitate de adăpostire de **97.029 persoane**.

Capacitatea de adăpostire neautorizată de IGSU este de 139.389 persoane.

Capacitatea totală de adăpostire a României

Din datele comunicate de către IGSU cu privire la fondul de adăpostire la 31.12.2023 și cele prezentate de Metrorex rezultă:

Tip de adăpost	Capacitatea totală aferentă (persoane)
Adăposturi de protecție civilă – publice și private (construcții vechi și noi)	611.922
Adăposturi de protecție civilă – puncte de comandă	-
Adăposturi simple (subsolurile clădirilor de locuit, social-culturale, administrative, industriale și comerciale)	neidentificată*
Adăposturi simple – alte spații: tuneluri, pasaje, parcări, peșteri, grote etc	72.730
Adăposturi de protecție civilă la metrou și alte spații de adăpostire de la metrou	165.466
Capacitatea de adăpostire aferentă construcțiilor avizate și neautorizate	139.389
Total capacitate de adăpostire	989.507

Tabel nr. 1 Capacitatea totală de adăpostire a populației

*capacitatea adăposturilor simple (alte spații de adăpostire) nu a fost determinată întrucât nu există o evidență a acestora la nivel local.

În aceste condiții, raportat la totalul populației rezidente de **19.053.815 persoane**, capacitatea totală de adăpostire la nivel național crește de la **3,21%** la **5,19%**.

Pentru **municipiul București**, capacitatea de adăpostire calculată ținând cont și de capacitatea de adăpostire de la **metrou**, este de **392.684 persoane**, respectiv de **22,87%**, raportat la populația rezidentă de **1.716.961 persoane**.

Capacitatea minimă de adăpostire - procent minim de adăpostire

IGSU menționează faptul că „În România, **legislația actuală nu prevede care este capacitatea necesară de adăpostire a populației**”.

În **Informarea MAI - IGSU²³** se menționează faptul că, în contextul apartenenței la Organizațiile NATO și UE, „țara noastră are de făcut față unor riscuri care, coroborate cu cele generate de posibilele accidente tehnologice, impun reanalizarea sistemului național de adăpostire. **Cele două organizații nu au impus o soluție pe tema protecției populației prin adăpostire** aceasta fiind considerată a problemă pe care fiecare țară membră să o analizeze și să o rezolve în funcție de condițiile și de resursele disponibile”.

Reprezentanții DSU-DGPC au precizat că nu este prevăzut în nicio reglementare un procent minim al capacității de adăpostire a populației. Totuși, în urma conflictului din Ucraina se propune asigurarea de adăposturi de protecție civilă pentru **10% din populație**, față de estimarea NATO de **2% din numărul populației** care ar fi avut nevoie de adăpostire, înaintea declanșării conflictului.

Necesarul de adăpostire în caz de conflict armat

Necesarul de adăpostire se determină ținând cont de numărul persoanelor care se mobilizează, se evacuează și de populația care trebuie protejată, așa cum este prevăzută în *Convenția de la Geneva din 12 august 1949*.

Concepția națională de protecție prin evacuare și adăpostire prin Hotărârea CSAT nr. 107/2015 stabilește cadrul general de planificare, organizare și desfășurare, în sistem integrat, a măsurilor de protecție prin evacuare și adăpostire.

Protecția prin adăpostire a personalului autorităților administrației publice centrale și locale, instituțiilor publice, operatorilor economici și a populației, în situații de conflict armat se realizează astfel:

²³ Informarea MAI - IGSU nr.15581/11.09.2013 privind situația actuală a fondului național de adăpostire a populației și direcții de acțiune viitoare care a stat la baza aprobării Concepției naționale aprobată prin HCSAȚ nr.107/18.09.2015

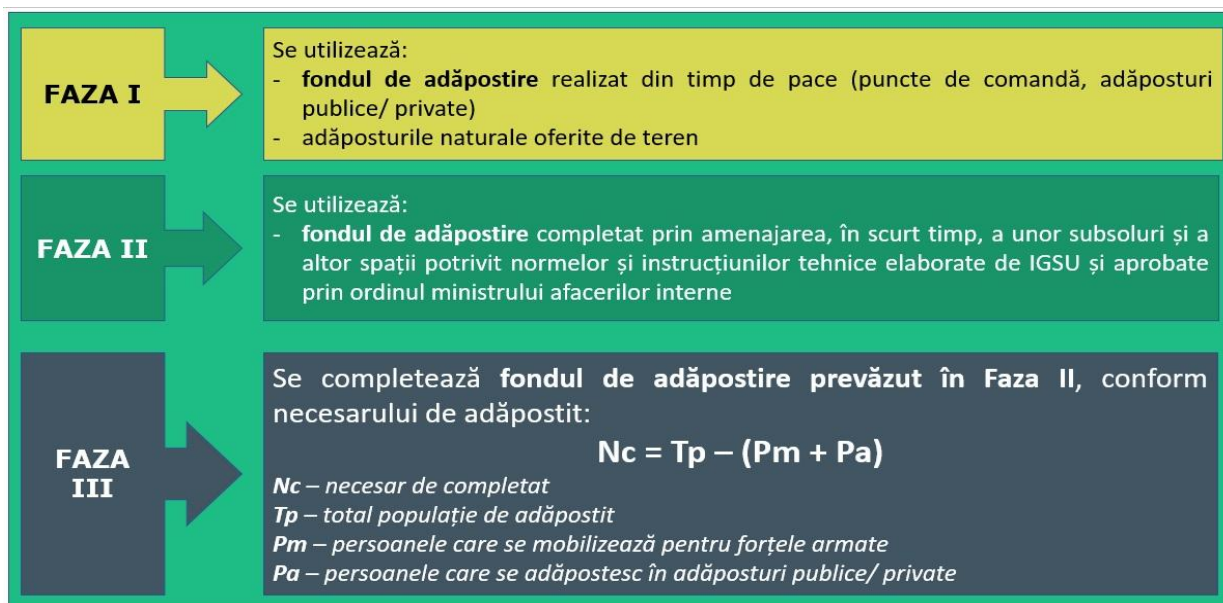

Fig. nr. 12 Etapele de protecție prin adăpostire în situația de conflict armat

Din informațiile prezentate auditul a reținut următoarele:

- ✓ Nu există o reglementare națională sau europeană care să menționeze nivelul minim de adăpostire a populației.
- ✓ Nu se cunoaște numărul persoanelor care se mobilizează, se evacuează și populația care trebuie protejată (*răniții și bolnavii, combatanți sau necombatanți, și persoanele civile care nu participă la ostilități și care nu prestează nici o muncă cu caracter militar*), așa cum este prevăzută în *Convenția de la Geneva*.
- ✓ Adăposturile de protecție civilă sunt pentru adăpostirea populației în situații de conflict armat (împotriva atacurilor aeriene), nu și pentru expuneri CBRN (buncăre antiatomice).

IGSU precizează că măsura de protecție prin adăpostire a populației civile în adăposturi de protecție civilă nu se adresează întregii populații, necesarul de adăpostit raportându-se la numărul de răniți și bolnavi, combatanți sau necombatanți și persoanele civile care nu participă la ostilități și care nu prestează nici o muncă cu caracter militar conform *Convenției de la Geneva*.

De asemenea, IGSU a precizat că „nu a fost realizat un calcul privind necesarul de completat al populației de adăpostit, totalul populației de adăpostit, persoanele care se mobilizează pentru forțele armate și persoanele care se adăpostesc în adăposturi publice/private, în situații de conflict armat, întrucât aceste date variază în funcție de numărul de persoane rămase în zona în care se desfășoară conflictul armat”.

Totuși în Concepția națională este prevăzută formula de calcul a necesarului de adăpostit în caz de conflict armat (faza a III-a a *Concepției naționale de protecție prin evacuare și adăpostire*).

O parte din APL (de ex. Oradea, Brașov, Galați, Constanța) au determinat un necesar de adăpostit luând în considerare numărul de locuitori, procente estimate ale populației care se mobilizează, se evacuează, salariații din schimbul maxim de lucru de la operatorii economici și populația din cartierele periferice.

Concluzia acestor estimări este faptul că, raportat la populația existentă, **capacitatea de adăpostire a populației de 5,19% este insuficientă.**

Mare parte a autorităților locale vizitate (UAT) nu a calculat un necesar de adăpostire și nu a estimat capacitatea de adăpostire aferentă adăposturilor existente pe raza teritorială a UAT-ilor pe care le administrează, având în vedere procentul ridicat de adăposturi neoperative existente.

În România nu se cunosc necesarul și capacitatea reală de adăpostire a populației în situația unui conflict armat.

Cauzele
care au
condus la
deficiențele
constatate

- ▲absența unor reglementări (legislație națională sau europeană) care să prevadă un nivel al capacității de adăpostire în caz de atac aerian a populației astfel încât să se asigure securitatea și siguranța cetățenilor
- ▲legislația permisivă în ceea ce privește intrarea în legalitate a construcțiilor executate fără autorizație de protecție civilă, respectiv a obligației de a construi adăposturi la construcțiile noi de peste 600 mp
- ▲lipsa de responsabilitate și de implicare a unor autorități publice locale de a menține adăposturile de protecție civilă în stare de funcționare

Efectele
deficiențelor
constatate

Capacitatea insuficientă de adăpostire a populației conduce la un nivel redus de reziliență a acesteia în situația unui conflict armat.

Constatare 5:

Evidența privind fondul de adăpostire este incompletă și se bazează doar pe situațiile adăposturilor de protecție civilă special construite și dotate cu instalații specifice, întocmite de IGSU.

Evidența fondului de adăpostire

„Conducătorii instituțiilor publice, patronii și managerii operatorilor economici, indiferent de forma de proprietate”, au obligația²⁴ menținerii în stare de funcționare a spațiilor de adăpostire, a *ținerii evidenței și verificării periodice a acestora.*

Autoritățile locale au atribuții privind identificarea și luarea în evidență a *subsolorilor existente* care îndeplinesc condițiile prevăzute de instrucțiunile tehnice²⁵, în vederea amenajării acestora în caz de nevoie ca **adăposturi simple** de apărare locală antiaeriană.

Organizarea și ținerea evidenței spațiilor de adăpostire identificate și menținerea în stare de funcționare a acestora se realizează în vederea completării în faza a II-a a protecției prin adăpostire (fig. 12) a personalului autorităților, operatorilor economici și a populației, în situații de conflict armat.

²⁴ Art. 28 (1) din Legea nr. 481/ 08.11.2004 privind protecția civilă, republicată

²⁵ Pct. 27 din Instrucțiunile tehnice nr.3855/1972 privind amenajarea adăposturilor simple de apărare locală antiaeriană în subsolurile construcțiilor existente

În România, IGSU este instituția care întocmește evidența punctelor de comandă și a adăposturilor de protecție civilă special construite și dotate cu instalații specifice și care se regăsesc pe site-urile IGSU și DSU.

Evidențele privind posibilitățile de utilizare pentru adăpostire a unor *adăposturi simple* (*subsolurile clădirilor de locuit, social-culturale, administrative, industriale și comerciale și galerii de mină, tuneluri, peșteri, grote etc.*), care se bazează pe datele colectate de la autoritățile centrale și locale, în măsura în care acestea au fost furnizate, completează evidența IGSU.

Deși autoritățile publice locale (primăriile) au atribuții privind identificarea și evidențierea tuturor spațiilor de adăpostit, inclusiv a adăposturilor simple (alte spații de adăpostire), în realitate, nu toate primăriile și-au îndeplinit aceste atribuții.

Datele analizate și prelucrate au fost cele puse la dispoziție de IGSU referitoare la adăposturile special construite și dotate cu instalații specifice și alte spații de adăpostire (*subsolurile clădirilor de locuit, social-culturale, administrative, industriale și comerciale, galerii de mină, tuneluri, peșteri, grote etc.*), precum și cele furnizate de Metrorex SA.

Nu există o evidență completă care să reflecte situația reală a numărului de adăposturi și a capacității de adăpostire din România.

În ceea ce privește evidența adăposturilor de protecție civilă au mai fost identificate și **alte aspecte**, cum ar fi:

- ✓ la nivelul IGSU nu există o procedură de sistem sau operațională de evidență a adăposturilor de protecție civilă, deși atribuțiile specifice structurilor din subordine (inclusiv activitatea de evidență) sunt reglementate prin ordine interne;
- ✓ unele situații care privesc fondul de adăpostire nu au fost actualizate, din cauza netransmiterii informațiilor de către alte autorități publice;
- ✓ completarea neunitară de către ISU a informațiilor din situația adăposturilor, (exemple: încadrare diferită ca public/ privat, operativ/neoperativ etc.);
- ✓ absența evidenței adăposturilor aflate în administrarea autorităților publice centrale

Cauzele
care au
condus la
deficiențele
constatate

- ▲ autoritățile publice centrale și locale, operatorii economici nu au organizat evidențe privind adăposturile de protecție civilă
- ▲ nu au fost inventariate alte spații care ar putea fi amenajate ca adăposturi simple în construcțiile existente
- ▲ absența unui ghid/ manual/ instrucțiune de completare a situațiilor întocmite de ISU județene și de transmitere/ raportare a datelor între autoritățile centrale și locale cu atribuții în domeniu
- ▲ personal insuficient cu atribuții pe adăpostire în cadrul IGSU și autorități publice locale

Efectele
deficiențelor
constatate

Absența unor evidențe complete, actualizate, care să prezinte date fiabile au drept consecință imposibilitatea efectuării unor calcule corecte privind capacitatea reală de adăpostire a populației în caz de conflict armat.

Concluzii generale

În perioada auditată, managementul activității de adăpostire pe timp de pace nu a asigurat organizarea și coordonarea eficientă a măsurilor pentru operaționalizarea adăposturilor de protecție civilă existente, precum și pentru modernizarea și dezvoltarea fondului de adăpostire prin construcția de noi adăposturi de protecție publice pentru creșterea și asigurarea capacității de adăpostire a populației în caz de conflict armat.

Managementul activității de adăpostire pe timp de pace s-a limitat doar la emiterea a două dispoziții de către IGSU, una în anul 2022 și una în anul 2024, prin care s-a dispus CJSU luarea unor măsuri pentru remedierea deficiențelor consemnate în actele de control și aducerea în stare de operativitate a adăposturilor de protecție civilă pe care le au în administrare/proprietate.

Pe timp de pace, structurile de protecție civilă responsabile trebuie să ia măsuri pentru realizarea și creșterea progresivă a capacității de răspuns credibilă pentru orice situație la care ar putea fi solicitate, iar în cazul activității de adăpostire aceste măsuri privesc, în special, asigurarea capacității de adăpostire a populației pentru prevenirea pierderii de vieți omenești în situații de conflict armat.

În perioada auditată nu au fost luate măsuri adecvate și suficiente pentru a se asigura eficiența activității de prevenire privind securitatea și protecția populației în caz de conflict armat, respectiv nu au fost luate suficiente măsuri pentru întreținerea și modernizarea fondului de adăpostire existent, precum și pentru completarea acestuia prin construirea de adăposturi publice de protecție civilă.

În concluzie, analiza situației actuale a adăposturilor de protecție civilă impune adoptarea de măsuri clare și eficiente pentru reabilitarea și operaționalizarea fondului de adăpostire existent, precum și creșterea capacității de adăpostire prin construcția de noi adăposturi. Identificarea soluțiilor și implementarea măsurilor stabilite sunt esențiale pentru garantarea eficienței și siguranței sistemului de protecție civilă, asigurându-se astfel securitatea și protecția adecvată a populației în caz de necesitate.

Recomandările Curții de Conturi

▲ Ministrul Afacerilor Interne și șeful Departamentului pentru Situații de Urgență (DSU), în calitate de vicepreședinte al CNSU, să dispună următoarele :

- efectuarea analizei cauzelor care au condus la neimplementarea hotărârilor CJSU cu privire la adăposturile de protecție civilă și acțiunilor întreprinse de fiecare componentă a SNMSU cu atribuții în implementarea acestor hotărâri și
- luarea măsurilor care se impun de către factorii responsabili pentru eficientizarea adăpostirii populației în caz de conflict armat;

▲ Ministrul Afacerilor Interne și șeful DSU vor lua măsurile necesare pentru definirea clară a responsabilităților și atribuțiilor DSU, inclusiv DGPC, în ceea ce privește activitatea de adăpostire a populației în caz de conflict armat.

▲ Ministrul Afacerilor Interne și șeful DSU vor lua măsurile necesare pentru elaborarea și aprobarea unor programe de pregătire și instruire a populației în ceea ce privește activitatea de adăpostire în caz de conflict armat, pentru toate categoriile de populație (elevi, angajați, pensionari, inclusiv grupuri vulnerabile etc.).

▲ Ministrul Afacerilor Interne și șeful DSU să dispună măsuri pentru elaborarea sau actualizarea manualului de utilizare a adăposturilor de protecție civilă și a unor instrucțiuni comprehensibile pentru conștientizarea și pregătirea populației, pentru folosirea adăposturilor de protecție civilă.

▲ MAI, prin DSU, va elabora și aproba *Concepția națională a adăpostirii populației în situație de conflict armat (ca activitate pe timp de pace de pregătire a adăpostirii populației)* și va iniția elaborarea *Strategiei naționale de dezvoltare a Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență (SNMSU)*, în care se vor defini inclusiv riscurile și va fi stabilită autoritatea cu rol principal în managementul adăpostirii în caz de atac aerian.

▲ Ministrul Afacerilor Interne și șeful DSU vor face demersurile necesare pentru:

- analiza cadrului normativ care reglementează protecția civilă și care trebuie actualizat, modificat etc., în special cele care privesc adăpostirea populației în caz de conflict armat;
- inițierea demersurilor legislative pentru actualizarea acestora, inclusiv a legii protecției civile și a strategiei naționale privind protecția civilă.

▲ Ministrul Afacerilor Interne și șeful DSU vor face demersurile necesare pentru actualizarea de către autoritatea de reglementare în domeniu a normelor și instrucțiunilor tehnice privind adăposturile de protecție civilă din România.

▲ În conformitate cu atribuțiile pe care le are la nivelul Comitetului Național pentru Situații de Urgență, Ministrul Afacerilor Interne și șeful DSU vor iniția organizarea

unui grup de lucru pentru analiza fondului de adăpostire existent și stabilirea criteriilor de selectare a adăposturilor care urmează să fie reabilitate.

▲ Ministrul Afacerilor Interne și șeful DSU, în calitate de vicepreședinte al CNSU, vor solicita factorilor responsabili, cu atribuții pe linia adăpostirii populației, necesarul de finanțare și indicarea surselor de finanțare pentru:

- reabilitarea și modernizarea adăposturilor de protecție civilă existente;
- construcția de noi adăposturi publice de protecție civilă

și informarea președintelui CNSU în vederea luării măsurilor necesare și adecvate pentru creșterea capacității de adăpostire a populației din România, în caz de conflict armat, inclusiv a măsurilor pentru asigurarea finanțării.

▲ Ministrul Afacerilor Interne și șeful DSU, în calitate de vicepreședinte al CNSU, vor iniția demersuri pentru organizarea și actualizarea evidenței adăposturilor de protecție civilă și a adăposturilor simple (alte spații de adăpostire).

Punctul de vedere al MAI - DSU

Curtea de Conturi a transmis entității auditate proiectul *Scrisorii către management* însoțit de proiectul *Raportului de audit al performanței*.

MAI - DSU a formulat în termenul legal un *Punct de vedere* și a elaborat *Planul de măsuri pentru implementarea recomandărilor*.

În cadrul ședinței de conciliere s-au prezentat proiectul de *Raport de audit al performanței* cu tema „Adăposturile de protecție civilă suficiența și funcționalitatea lor” și constatările și recomandările formulate, s-au clarificat aspectele consemnate în *Punctul de vedere* transmis de către entitate și s-a analizat *Planul de măsuri* pentru implementarea recomandărilor.

Proiectul de *Raport de audit al performanței* a fost conciliat și nicio constatare și nicio recomandare nu au rămas în divergență.

Precizări finale

Raportul de audit al performanței a fost aprobat prin Hotărârea Plenului Curții de Conturi nr. 310/25.03.2025.

În plus, raportul va fi disponibil gratuit pe site-ul CCRo la adresa <https://www.curteadeconturi.ro/rapoarte-misiuni-proprii>

Prezentul proiect al raportului de audit al performanței conține împreună cu cele 5 anexe un nr. de 59 file.

Anexe

Anexa 1. Adăpostirea în alte țări

Țara	Capacitate de adăpostire
<p>Elveția</p>	<p>Elveția este unul din cele mai pregătite state în caz de dezastru nuclear. În condițiile în care are o populație de 8,6 milioane de oameni, țara poate adăposti aproape 9 milioane de oameni în cele peste 365.000 de adăposturi civile, conform Euronews (https://www.euronews.com/2022/04/03/nuclear-bunkers-for-all-switzerland-is-ready-as-international-tensions-mount).</p> <p>Modelul elvețian este mult mai performant. Țara a construit prin lege adăposturi anti-război începând din 1960 și oferă acum o protecție de 114% locuitorilor săi, prin cele 9 milioane de locuri disponibile.</p> <p>"Fiecare locuitor trebuie să dispună de un adăpost la care să se poată ajunge în timp util de la domiciliul său" și "proprietarii sunt obligați să construiască și să echipeze adăposturi în toate clădirile rezidențiale noi", prevăd, de fapt, articolele 45 și 46 din Legea federală privind protecția populației și protecția civilă (Bundesgesetz über die Gewährträgerung und der Kivilprotection).</p> <p>https://epochtimes-romania.com/news/care-este-tara-cu-cele-mai-multe-buncare-antiatomice-video---339344</p> <p>https://www.babs.admin.ch/en/shelters-for-the-population</p>
<p>Suedia</p>	<p>Suedia, cu o populație de 10,4 milioane de persoane, are peste 65.000 de buncăre cu o capacitate de peste 7 milioane de oameni (capacitate 67,30%), folosită în special pentru zonele urbane care ar fi mai greu de evacuat, conform The Local (https://www.thelocal.se/20220218/explained-what-you-need-to-know-about-swedish-bomb-shelters/)</p>
<p>Norvegia</p>	<p>În Norvegia, adăposturile au în total doar 2,5 milioane de locuri, mai puțin de jumătate din populația țării de 5,4 milioane locuitori, conform Newsinenglish.no (https://www.newsinenglish.no/2022/03/14/bomb-shelters-get-overdue-attention/) . Capacitate 46,29%</p>
<p>Finlanda</p>	<p>În 2022, Finlanda avea 50.500 de adăposturi de apărare civilă cu spațiu pentru un total de 4,8 milioane de oameni. Majoritatea adăposturilor (aproximativ 85%) sunt adăposturi private, din beton armat, în clădiri individuale. Proprietățile formate din mai multe clădiri au buncăre comune.</p> <p>Adăposturile de apărare civilă oferă protecție populației în special împotriva unei amenințări militare în zonele în care oamenii se deplasează, locuiesc și merg la muncă în mod normal. Adăposturile de apărare civilă protejează împotriva efectelor exploziilor și a așchiilor, prăbușirii clădirilor, exploziilor, radiațiilor și substanțelor periculoase pentru sănătate.</p> <p>În condiții normale, adăposturile de protecție civilă sunt în cele mai multe cazuri utilizate în alte scopuri, inclusiv ca săli de sport, stații de metrou și loc de parcare. În clădirile rezidențiale, adăposturile de protecție civilă sunt adesea folosite ca spațiu de depozitare. Condiția prealabilă pentru aceasta este ca adăpostul să poată fi golit și dat în folosință în 72 de ore.</p>

	<p>Obligația de a construi adăposturi de protecție civilă este la nivel național. Potrivit Legii de salvare, un adăpost de apărare civilă trebuie construit pentru o clădire sau un grup de clădiri pe același teren sau șantier dacă are o suprafață de cel puțin 1.200 de metri pătrați și este folosit ca locuință permanentă sau loc de muncă sau altfel este ocupat permanent. Pragul de suprafață pentru clădirile industriale este de 1.500 de metri pătrați.</p> <p>Ministerul de Interne conduce și coordonează apărarea civilă națională. Serviciile de salvare sunt responsabile de sarcinile de apărare civilă care intră în mandatul lor la nivel național, regional și local.</p>
<p>Israel</p>	<p>Legea apărării civile din 1951, revizuită de mai multe ori de atunci, legiferează chestiunile legate de apărarea civilă. Legea impune ca adăposturile să fie construite în toate locuințele, clădirile rezidențiale și industriale. Legea instituie, de asemenea, serviciul de apărare civilă, mandatează construirea și întreținerea adăposturilor în locuințe, clădiri rezidențiale și fabrici, permite statului să utilizeze echipamente private și forță umană pentru situații de urgență, definește starea civilă de alertă și stabilește norme privind utilizarea materialelor periculoase.</p> <p>Conform legii de apărare civilă din 1951, toate casele, clădirile rezidențiale și clădirile industriale din Israel trebuie să aibă adăposturi anti-bombe. Cu toate acestea, mai multe case sau clădiri rezidențiale pot folosi un singur adăpost în comun.</p> <p>În octombrie 2010, Comandamentul Frontului Intern a inițiat o campanie de publicitate pentru a explica publicului care este intervalul de timp în care oamenii pot intra în adăposturile anti-bombe publice după ce au auzit sirena de avertizare.</p> <p>„Spațiul protejat” este un concept similar cu cel al adăpostului, dar deservește unități de apartamente individuale, etaje ale clădirii sau alte zone publice. Se compune dintr-o camera din beton armat cu acces din apartamentul individual al blocului. Ideea spațiului protejat a urmat Primului Război din Golf, când timpul de avertizare pentru rachetele primite a fost scurtat și a fost nevoie de acces rapid la adăpost. Trecerea de la adăposturile subterane anti-bombă la spații protejate mai înalte a fost motivată de posibilitatea utilizării armelor chimice de către țările vecine</p>
<p>Albania</p>	<p>Buncărele militare din beton sunt prezente în multe locuri în Albania, cu o medie de 5,7 buncăre pentru fiecare kilometru pătrat (14,7 pe milă pătrată). Buncărele au fost construite în timpul guvernului Hoxhaist condus de liderul Enver Hoxha din anii 1960 până în anii 1980, deoarece guvernul a fortificat Albania prin construirea a peste 750.000 de buncăre. Începând din 1967 și continuând până în 1986, guvernul albanez a dus o politică de „bunkerizare” care a dus la construirea a sute de mii de buncăre în toată țara. Au fost construite în orice locație posibilă, de la „plaje și munți, în vii și pășuni, în sate și orașe, chiar și pe peluzele îngrijite ale celui mai bun hotel al Albaniei”.</p> <p>Buncărele aveau, așadar, scopul de a stabili poziții defensive pe întreaga țară. Cele mai mici au fost așezate în linii care radiau în vederea unui buncăr mare</p>

	<p>de comandă, care era permanent echipat. Comandanții buncărelor mari aveau să comunice cu superiorii lor prin radio și cu ocupanții buncărelor mai mici făcând semnale vizuale care puteau fi văzute prin fante</p> <p>Din 1999 Albania a acordat o mare atenție în crearea structurilor specializate de protecție civilă, pentru a putea îndeplini sarcini de diferite niveluri și situații de dificultate.</p>
Bulgaria	<p>În anul 2022 Bulgaria și-a revizuit adăposturile anti-bombe și intenționează să aibă un depozit digital de locații sigure pentru populație în caz de urgență. Întrucât adăposturile anti-bombe sunt în centrul atenției, având în vedere războiul din Ucraina, autoritățile susțin o coincidență în timp, deoarece nu există amenințări asupra țării.</p> <p>Bulgaria are 734 de adăposturi publice și private în toată țara, conform unei declarații a Ministerului de Interne din 11 martie 2022. Doar 40% (292) sunt în condiții de bune. Între 200.000 și 400.000 de oameni ar putea încăpea în cele 292 de locații, 3% până la 6% din cei 6,5 milioane de oameni din Bulgaria. În Sofia, metroul ar putea oferi protecție altor 900.000 de oameni pe lângă cele 500 de adăposturi pe care le are capitala.</p> <p>Adăposturile anti-bombe nu au fost cu adevărat îngrijite și multe sunt abandonate sau complet inutilizabile. Cu toate acestea, ele pot fi utile uneori, dar nu pentru scopul lor inițial. O inspecție a instalațiilor subterane efectuată în 2018 a arătat că adăposturile erau deja în stare proastă. Dar odată cu războiul din Ucraina, au revenit în lumina reflectoarelor. https://www.aa.com.tr/en/europe/bulgaria-reviews-condition-of-bomb-shelters/2528988#</p>
Germania	<p>Oficiul Federal pentru Protecție Civilă este responsabil de protecția civilă în Germania.</p> <p>Apărarea civilă apare în caz de război sau situații asemănătoare războiului. Statele federale din Germania sunt responsabile de gestionarea dezastrelor. Managementul dezastrelor acoperă dezastrele cauzate de natură, accidentele majore și alte cauze care nu sunt legate de război. Pentru dezastre majore care afectează mai multe state federale, statele pot cere ajutor Republicii Federale. În acest caz, Oficiul Federal pentru Protecție Civilă moderează coordonarea ajutorului necesar. Este, de asemenea, primul contact pentru orice anchete internaționale legate de dezastre, cum ar fi Mecanismul de protecție civilă al UE.</p> <p>Există doar 579 de adăposturi anti-bombă funcționale în Germania, iar planul autorităților prevede că cetățenii își instalează propriile adăposturi în locuri precum subsoluri și garaje.</p>
Polonia	<p>Autoritățile din Polonia au început să verifice condițiile buncărelor și adăposturilor pentru civili din țară. Deținătorii polonezi de proprietăți au raportat existența a 62.000 de adăposturi pentru civili în țară, conform Euractiv (https://www.euractiv.com/section/all/short_news/poland-checksbunkers-shelters-amid-security-tensions/).</p>

	<p>Populația Poloniei este de aproximativ 38 milioane de locuitori. Între timp, cererile pentru buncăre nucleare încep să prindă avânt în țară. O firmă poloneză, BEWA, specializată în structuri și case din ciment, a declarat că a început să primească în jur de 20 de întrebări pe zi legate de opțiunile lor pentru buncăre, mai mult decât obișnuia să primească în decursul unei luni întreg.</p> <p>Capitala Poloniei, Varșovia, va cheltui 117 milioane de zloți (27.307.098 EUR) în următorii doi-trei ani pe adăposturi antiaeriene și alte măsuri de securitate (https://www.digi24.ro/stiri/externe/varsovia-inventariaza-spatiile-sigure-in-caz-de-razboi-si-investeste-milioane-de-euro-in-adaposturi-antiaeriene-2722073)</p>
Franța	<p>Spre deosebire de vecini precum Elveția, care are suficiente buncăre pentru întreaga populație civilă, Franța, cu 67,8 milioane de locuitori, nu are buncăre nucleare pentru civili aproape deloc, conform RFI (https://www.rfi.fr/en/france/20220507-iodine-pills-and-bunkers-is-france-ready-for-nuclear-war) . Poate tocmai de aceea, în Franța a explodat cererea de buncăre antiatomice după izbucnirea războiului din Ucraina</p>
Italia	<p>În Italia, cu 58,9 milioane de locuitori, o companie care a construit doar 50 de buncăre în ultimii 20 de ani a primit 500 de mesaje despre acest serviciu de la posibili clienți după începerea invaziei, un trend similar fiind notat și de companii americane, conform Business Insider (https://www.businessinsider.com/italian-bunker-company-500-bomb-shelter-inquiries-after-ukraine-invasion-2022-3)</p>

Anexa 2. Opinia specialiștilor despre cerințele de funcționalitate

Întrucât 73% din adăposturile de protecție civilă au peste 35 de ani vechime, s-a solicitat un punct de vedere mediului universitar cu privire la fondul de adăpostire existent și normativele de proiectare a adăposturilor.

Punct de vedere de la Universitatea Tehnică de Construcții București despre Norme Tehnice (NT) :

Normele tehnice specifice adăposturilor de protecție civilă sunt bazate pe legislația din anii 1970-1999 și nu includ prevederi actualizate conform standardelor moderne de proiectare, securitate și protecție. În comparație, noile versiuni ale reglementarilor tehnice de proiectare a clădirilor și instalațiilor, cum ar fi codul de proiectare seismică P100 sau normativele de instalații (I5, I7, I9, I13, P118-2, NP127...) sunt mai recente sau au fost revizuite recent pentru a răspunde cerințelor esențiale de calitate.

În ceea ce privește starea actuală a standardizării, la nivel internațional există standardul global ISO 22300/2024, ce oferă un set de recomandări bazate pe tehnologii moderne de sisteme de instalații, pentru protecția adăposturilor împotriva exploziilor, contaminării CBRN (chimică, biologică, radiologică și nucleară), dar și a altor riscuri. Integrarea acestor recomandări în legislația națională ar asigura alinierea la bunele practici internaționale și ar oferi un nivel superior de protecție, necesar în contextul evoluției riscurilor și tehnologiilor.

În prezent, există o discrepanță majoră între vechile normative pentru adăposturi și reglementările tehnice pentru clădiri și instalații în vigoare, ceea ce poate duce la lipsa de conformitate a adăposturilor cu cerințele de securitate actuale.

Actualizarea normelor tehnice este esențială, având în vedere contextul geopolitic actual, marcat de tensiuni și conflicte regionale care implică riscuri sporite pentru securitatea civilă. Evenimente precum războiul din Ucraina și creșterea preocupărilor legate de securitatea energetică și atacurile cibernetice evidențiază necesitatea unor măsuri de protecție civilă moderne.

Evoluția tehnologiilor militare, cum ar fi utilizarea dronelor, armelor chimice și biologice, impune adoptarea unor norme care să includă cerințe pentru protecția împotriva contaminării CBRN și a atacurilor EMP. De asemenea, consolidarea adăposturilor cu măsuri suplimentare de etanșare, ventilație și filtrare a aerului este esențială pentru protejarea populației în fața noilor tipuri de amenințări. Standardele internaționale, cum ar fi ISO 22359:2024 (Security and resilience — Guidelines for hardened protective shelters), oferă un cadru detaliat care poate fi folosit pentru a asigura protecția optimă a cetățenilor și infrastructurilor critice în fața riscurilor actuale.

ISO 22359:2024 conține linii directoare pentru proiectarea, utilizarea și întreținerea adăposturilor de protecție (denumite în continuare "adăposturi"). Acest document conține îndrumări privind aspectul, structurile, echipamentele și acțiunile

legate de un adăpost. ISO 22359:2024 este destinat entităților sau persoanelor responsabile sau implicate în luarea deciziilor, planificarea, implementarea, administrarea, utilizarea sau întreținerea adăposturilor, cum ar fi autoritățile locale, regionale și naționale, agențiile de protecție civilă, primii respondenți precum și proiectanții, constructorii și furnizorii de echipamente.

Reabilitarea adăposturilor de protecție civilă situate în subsolurile clădirilor construite conform reglementărilor tehnice anterioare este posibilă, dar necesită o analiză complexă a structurii de rezistență și a instalațiilor aferente. Multe dintre clădirile cu adăposturi în subsol nu au fost proiectate pentru a rezista la riscuri actuale, cum ar fi cutremurele de intensitate mare sau contaminarea cu agenți CBRN.

Doar clădirile care prezintă o performanță seismică satisfăcătoare tehnic pot fi eligibile pentru implementarea ulterioară a unor sisteme moderne de instalații, inclusiv de ventilație, de etanșare a adăposturilor, bazate pe recomandările din standardele internaționale moderne. Ar trebui de exemplu revizuite cerințele legate de echipamentele de monitorizare a calității aerului, astfel încât să se poată răspunde la o gamă largă de riscuri. Aceste măsuri vor asigura conformitatea cu cerințele actuale și vor crește gradul de protecție al adăposturilor reabilite.

În contextul riscului seismic ridicat din România, inventarierea și evaluarea vizuală rapidă a clădirilor conform "Metodologiei de evaluare vizuală rapidă a clădirilor, Indicativ RTC 10 - 2022", publicată în Monitorul Oficial nr. 1.221 bis din 20 decembrie 2022, este esențială pentru identificarea și prioritizarea clădirilor pentru implementarea lucrărilor de consolidare. RTC 10-2022 conține prevederi pentru ierarhizarea clădirilor din punct de vedere al riscului seismic, în vederea stabilirii priorității investițiilor pentru punerea în siguranță a clădirilor față de acțiunea seismică. Astfel, ierarhizarea clădirilor din punct de vedere al riscului seismic la nivel de unitate administrativ teritorială se face prin evaluare vizuală rapidă.

Evaluarea vizuală rapidă este o procedură de evaluare seismică simplă, fără analiză inginerescă de detaliu, și are la bază informații privind: efectul cutremurelor din trecut asupra fondului construit, rezultatele cercetărilor din domeniul riscului seismic, evoluția reglementărilor tehnice de proiectare seismică, evoluția practicii de proiectare și a materialelor de construcție utilizate.

Metodologia de evaluare vizuală rapidă se utilizează în cazul clădirilor publice și a clădirilor rezidențiale multifamiliale, indiferent de forma de proprietate a acestora. Prin evaluare vizuală rapidă se stabilește un nivel (punctaj) de prioritate pentru realizarea investițiilor pentru punerea în siguranță a clădirilor față de acțiunea seismică. Punctajul este stabilit considerând caracteristicile de vulnerabilitate seismică ale clădirilor realizate conform sistemului de asigurare a calității în construcții și practicii generale de construcție de la data realizării acestora.

Astfel, odată ce evaluarea vizuală rapidă este efectuată la nivel de UAT, se pot identifica clădirile care au adăposturi de protecție civilă în subsoluri și punctajele aferente acestor clădiri. Ulterior, se poate stabili un punctaj minim de la care încolo pot fi efectuate lucrări de reabilitare ale adăposturilor de protecție civilă.

Reglementarea procedurii de recepție a clădirilor noi ar trebui să includă criterii clare privind construirea adăposturilor de protecție civilă și autorizarea lor de către

ISU (Inspectoratul pentru Situații de Urgență). Este important ca, în procesul de recepție, să se verifice conformitatea cu cerințele de proiectare și execuție stabilite pentru adăposturi, inclusiv dotarea cu echipamente de ventilație, iluminat de siguranță și măsuri de etanșare. Introducerea unui control riguros al documentației tehnice, cu accent pe conformitatea cu standardele și reglementări tehnice moderne, va contribui la prevenirea eludării cerințelor legale de către investitori și la asigurarea unui nivel superior de siguranță pentru clădirile noi.

Pe timp de pace, adăposturile ar trebui să fie utilizate pentru activități comunitare, de depozitare, parcaj sau alte activități compatibile cu scopul lor inițial, astfel încât să se mențină funcționale și să fie ușor accesibile în cazul unui incident. Este important ca aceste spații să fie întreținute corespunzător, iar instalațiile tehnice să fie verificate periodic.

Este esențială pregătirea personalului și implicarea autorităților locale pentru a asigura operativitatea în caz de dezastru.

Punct de vedere de la Academia Tehnică Militară despre NT

ATM recomandă utilizarea în prima fază a adăposturilor actuale, eventual cu anumite intervenții necesare pentru refacerea întregii lor funcționalități (chiar dacă nivelul de protecție nu este ridicat), adoptarea unor soluții de adăposturi mobile (utilizând elemente prefabricate) pentru zone care pot deveni vulnerabile (zone de graniță) iar pe termen lung implementarea unor norme actualizate și adoptarea unui pachet legislativ care să impună respectarea acestor norme, cel puțin pentru viitoarele proiecte

Considerăm că normele tehnice și instrucțiunile trebuie refăcute într-un timp cât mai scurt, ținând cont de perfecționarea tehnicii militare din ultima perioada pe de o parte, dar și de evoluția materialelor de construcții și tehnologiilor moderne utilizate în domeniul construcțiilor, dar mai ales contextul geopolitic actual și în perspectivă.

Păstrarea spațiilor în bune condiții, fără depozitare de materiale (sau cu garantarea unei evacuări rapide a acestor materiale în cazuri de urgență), controlarea/verificarea periodică a acestor adăposturi de către comisii avizate (cu luare de măsuri de păstrare/îmbunătățire a funcționalității dacă sunt constatate nereguli, deteriorări etc.)

Așa cum se menționează în normele tehnice de proiectare, scopul principal al adăposturilor ce se amenajează ca adăposturi de protecție civilă este cel determinat de necesități economico-sociale, de aceea se pot proiecta și executa compartimentări din materiale ușoare care să nu împiedice funcționalitatea în ambele situații.

Proprietarii sau beneficiarii de dotație a subsolurilor amenajate ca adăposturi de protecție civilă au obligația de a le menține în permanentă stare de exploatare.

**Anexa 3. Situația adăposturilor de protecție civilă conform evidenței IGSU la
31.12.2023**

Nr. crt.	Județ/ municipiu reședință de județ	Adăposturi de protecție civilă la 31.12.2023						
		Total APC	PUBLICE		PRIVATE		Total APC operative	Grad operaționalizare
			Opera-tive	Neopera-tive	Opera-tive	Neopera-tive		
0	1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=7/2
1	ALBA	17	7	1	8	1	15	88%
	MUNICIPIUL ALBA IULIA	8	3	1	4	0	7	88%
2	ARAD	89	61	20	5	3	66	74%
	MUNICIPIUL ARAD	89	61	20	5	3	66	74%
3	ARGES	156	56	74	22	4	78	50%
	MUNICIPIUL PITEȘTI	109	31	67	10	1	41	38%
4	BACAU	189	36	125	6	22	42	22%
	MUNICIPIUL BACAU	135	16	101	3	15	19	14%
5	BIHOR	99	92	3	4	0	96	97%
	MUNICIPIUL ORADEA	71	67	3	1	0	68	96%
6	BISTRITA-NASAUD	68	1	21	18	28	19	28%
	MUNICIPIUL BISTRIȚA	60	1	18	17	24	18	30%
7	BOTOSANI	69	23	40	4	2	27	39%
	MUNICIPIUL BOTOȘANI	61	18	38	4	1	22	36%
8	BRASOV	217	51	97	42	27	93	43%
	MUNICIPIUL BRAȘOV	151	43	64	26	18	69	46%
9	BRAILA	157	7	130	7	13	14	9%
	MUNICIPIUL BRAILA	154	7	129	7	11	14	9%
10	BUZAU	50	0	31	5	14	5	10%
	MUNICIPIUL BUZAU	44	0	28	4	12	4	9%
11	CARAS-SEVERIN	44	3	31	5	5	8	18%
	MUNICIPIUL REȘIȚA	32	3	24	2	3	5	16%
12	CALARASI	26	3	9	10	4	13	50%
	MUNICIPIUL CALARAȘI	22	3	9	7	3	10	45%
13	CLUJ	203	100	49	47	7	147	72%
	MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA	167	92	27	46	2	138	83%
14	CONSTANTA	136	107	16	7	6	114	84%
	MUNICIPIUL CONSTANȚA	82	67	11	4	0	71	87%
15	COVASNA	30	18	0	12	0	30	100%
	MUNICIPIUL SFÂNTU GHEORGHE	19	10	0	9	0	19	100%
16	DAMBOVITA	107	1	90	4	12	5	5%
	MUNICIPIUL TÂRGOVIȘTE	77	1	69	4	3	5	6%
17	DOLJ	236	159	23	54	0	213	90%
	MUNICIPIUL CRAIOVA	227	155	23	49	0	204	90%
18	GALATI	186	162	0	23	1	185	99%
	MUNICIPIUL GALAȚI	184	160	0	23	1	183	99%
19	GIURGIU	14	0	0	3	11	3	21%
	MUNICIPIUL GIURGIU	14	0	0	3	11	3	21%
20	GORJ	73	13	41	6	13	19	26%
	MUNICIPIUL TÂRGU JIU	46	8	25	5	8	13	28%
21	HARGHITA	30	18	3	9	0	27	90%
	MUNICIPIUL MIERCUREA CIUC	11	4	3	4	0	8	73%
22	HUNEDOARA	27	12	7	6	2	18	67%
	MUNICIPIUL DEVA	7	4	0	3	0	7	100%

23	IALOMITA	15	1	0	13	1	14	93%
	MUNICIPIUL SLOBOZIA	5	0	0	5	0	5	100%
24	IASI	181	29	103	45	4	74	41%
	MUNICIPIUL IAȘI	170	26	101	40	3	66	39%
25	MARAMURES	79	67	0	12	0	79	100%
	MUNICIPIUL BAIA MARE	65	58	0	7	0	65	100%
26	MEHEDINTI	28	10	9	9	0	19	68%
	MUNICIPIUL DROBETA-TURNU SEVERIN	23	9	9	5	0	14	61%
27	MURES	100	10	74	10	6	20	20%
	MUNICIPIUL TÂRGU MUREȘ	79	10	61	4	4	14	18%
28	NEAMT	72	0	57	1	14	1	1%
	MUNICIPIUL PIATRA-NEAMȚ	51	0	39	1	11	1	2%
29	OLT	51	43	8	0	0	43	84%
	MUNICIPIUL SLATINA	21	19	2	0	0	19	90%
30	PRAHOVA	190	105	3	78	4	183	96%
	MUNICIPIUL PLOIEȘTI	85	58	0	26	1	84	99%
31	SATU MARE	60	40	7	13	0	53	88%
	MUNICIPIUL SATU MARE	37	21	7	9	0	30	81%
32	SALAJ	16	7	0	8	1	15	94%
	MUNICIPIUL ZALAU	13	6	0	6	1	12	92%
33	SIBIU	74	15	1	51	7	66	89%
	MUNICIPIUL SIBIU	70	13	1	49	7	62	89%
34	SUCEAVA	64	25	28	9	2	34	53%
	MUNICIPIUL SUCEAVA	49	20	18	9	2	29	59%
35	TELEORMAN	43	19	11	10	3	29	67%
	MUNICIPIUL ALEXANDRIA	12	5	0	7	0	12	100%
36	TIMIS	125	0	98	13	14	13	10%
	MUNICIPIUL TIMIȘOARA	110	0	89	11	10	11	10%
37	TULCEA	20	0	10	6	4	6	30%
	MUNICIPIUL TULCEA	20	0	10	6	4	6	30%
38	VASLUI	34	15	7	8	4	23	68%
	MUNICIPIUL VASLUI	7	1	0	3	3	4	57%
39	VALCEA	91	15	50	14	12	29	32%
	MUNICIPIUL RÂMNICU VÂLCEA	74	11	43	13	7	24	32%
40	VRANCEA	15	0	11	3	1	3	20%
	MUNICIPIUL FOCȘANI	12	0	9	3	0	3	25%
42	ILFOV	254	6	20	91	137	97	38%
41	MUNICIPIUL BUCUREȘTI	1337	39	50	452	796	491	37%
	S1	198	13	15	107	63	120	61%
	S1+S2	6	0	0	6	0	6	100%
	S2	378	0	5	89	284	89	24%
	S3	182	12	19	84	67	96	53%
	S4	184	6	4	66	108	72	39%
	S5	62	2	1	12	47	14	23%
	S6	327	6	6	88	227	94	29%
	TOTAL JUDEȚE	5072	1376	1358	1153	1185	2529	49,86 %
	Total municipii reședință de județ	4010	1050	1099	896	965	1946	48,53%

Anexa 4. Repartizarea în mediul urban și în mediul rural a adăposturilor de protecție civilă

Nr crt	Județ	Număr de localități*, din care:			Localitățile care AU ADĂPOST, din care:			Localitățile care NU AU ADĂPOST, din care:			
		Total	Municipii și orașe	Comune și sate	Denumire localitate**	Total AU	Nr. municipii și orașe	Nr. comune și sate	Total NU AU	Nr. municipii și orașe	Nr. comune și sate
1	AB	78	11	67	Alba Iulia, Blaj, Sebeș, Câmpeni, Oiejde, Sălciua, Sîntimbru, Valea Lungă, Cugir, Unirea	10	5	5	68	6	62
2	AR	78	10	68	Arad	1	1	0	77	9	68
3	AG	102	7	95	Pitești, Moșoaia, Bradu, Oarja, Suseni, Micești, Câmpulung, Topoloveni, Costești, Mioveni, Curtea de Argeș, Șuici, Corbi	13	6	7	89	1	88
4	BC	93	8	85	Bacău, Onești, Moinești, Motoșeni, Comănești, Dărmănești, Slănic Moldova, Tg. Ocna, Agăș, sat Ardeoani, sat Doftoana, Prăjești, sat Helegiu, sat Odobești, sat Oncești, sat Parava, sat Ungureni, Oituz, Buhuși, Hemeiuș, Filipești	21	8	13	72	0	72
5	BH	101	10	91	Oradea, Aleșd, Marghita, Săcueni, Salonta, Stei, Com. Pietroasa, sat Chișcău	8	6	2	93	4	89
6	BN	62	4	58	Bistrița, Beclean, Năsăud, Sângeorz Băi	4	4	0	58	0	58
7	BT	78	7	71	Botoșani, Dorohoi, Ștefănești, Vlădeni	4	3	1	74	4	70
8	BR	44	4	40	Brăila, Măxineni	2	1	1	42	3	39
9	BV	58	10	48	Brașov, Codlea, Făgăraș, Săcele, Ghimbav, Predeal, Râșnov, Victoria, Zărnești, Bran, Fundata, Feldioara	12	9	3	46	1	45
10	BZ	87	5	82	Buzău, Râmnicu Sărat, Pătărlagele, Smeeni	4	3	1	83	2	81
11	CL	55	5	50	Călărași, Oltenița, Dragalina	3	2	1	52	3	49
12	CS	77	8	69	Reșița, Caransebeș, Băile Herculane, Oțelu Roșu, Bocșa, Voislova	6	5	1	71	3	68
13	CJ	81	6	75	Cluj-Napoca, Dej, Turda, Gherla, Câmpia-Turzii, Huedin, Florești, Mihai Viteazu	8	6	2	73	0	73
14	CT	70	11	59	Constanța, Mangalia, Eforie Sud, Ovidiu, Techirghiol, Cernavodă, Valul lui Traian	7	5	2	63	6	57
15	CV	45	5	40	Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Întorsura Buzăului, Baraolt, Arcuș	5	4	1	40	1	39
16	DB	89	7	82	Târgoviște, Pucioasa, Fieni, Găești, Moreni	5	5	0	84	2	82
17	DJ	111	7	104	Craiova, Malu Mare, Cârcea, Ișalnița, Melinești, Segarcea, Dăbuleni	7	3	4	104	4	100
18	GL	65	4	61	Galați, Tecuci	2	2	0	63	2	61
19	GR	54	3	51	Giurgiu	1	1	0	53	2	51
20	GJ	70	9	61	Tg Jiu, Motru, Bumbesti Jiu, Tg Cărbunesti, Turceni, Novaci, Ţicleni, comunele: Cătunele, Fărcăşeşti, Glogova, Hurezani, Mătăsari, Negomir, Roşia de Amaradia, Schela, Turcineşti, Urdari, Turburea	18	7	11	52	2	50
21	HR	67	9	58	Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Gheorgheni, Băile Tuşnad, Tulgheş, Corbu, Vârşag, Feliceni	8	4	4	59	5	54
22	HD	69	14	55	Deva, Hunedoara, Petroşani, Orăştie, Vulcan, Haţeg, Aninoasa, Petrila, Simeria	9	9	0	60	5	55

23	IL	66	7	59	Slobozia, Urziceni, Fetești, Tândărei, Fierbinți-Târg	5	5	0	61	2	59
24	IS	98	5	93	Iași, Pașcani, Valea Lupului, Holboca, Lețcani, Podu Iloaiei, Miroslava, Sculeni	8	3	5	90	2	88
25	MM	76	13	63	Baia Mare, Sighetu Marmăției, Baia Sprie, Vișeu de Sus, Com. Sarasău, Com. Șișești, Com. Rona de Jos	7	4	3	69	9	60
26	MH	66	5	61	Dr. Tr. Severin, Orșova, Comuna Gogoșu Colonia P.F.II	4	2	2	62	3	59
27	MS	102	11	91	Târgu-Mureș, Sighișoara, Reghin, Brâncovenești, Luduș, Corunca	6	4	2	96	7	89
28	NT	83	5	78	Piatra-Neamț, Roman, Târgu Neamț, Bicaș, Tarcău, Săvinești, Cordon, Piatra Șoimului, Tașca, Căcăoani	10	4	6	73	1	72
29	OT	112	8	104	Slatina, Balș, Drăgănești-Olt, Piatra Olt, Corabia, Scornicești, Caracal	7	7	0	105	1	104
30	PH	104	14	90	Ploiești, Mizil, Plopeni, Sinaia, Vălenii de Munte, Ariceștii Rahtivani, Bănești, Bărcănești, Berceni, Blejoi, Brazi, Călugăreni, Ceptura, Chiojdeanca, Cocorăștii Colț, Cornu, Dumbrava, Fântânele, Filipeștii de Târg, Gornet, Cricov, Măgureni, Păulești, Predeal-Sărari, Scorteni	24	5	19	80	9	71
31	SJ	61	4	57	Zalău, Șimleu Silvaniei, Jibou	3	3	0	58	1	57
32	SM	65	6	59	Satu Mare, Carei, Tășnad, Arduș, Berveni, Botiz, Cehal, Dorolț, Foieni, Halmeu, Odoreu, Medieșu Aurit, Petrești, Pișcolt, Sanislău, Supur, Vetiș	17	4	13	48	2	46
33	SB	64	11	53	Sibiu, Mediaș, Miercurea Sibiului	3	3	0	61	8	53
34	SV	114	16	98	Suceava, Fălticeni, Rădăuți, Gura Humorului, Siret	5	5	0	109	11	98
35	TR	97	5	92	Alexandria, Roșiori de Vede, Turnu Măgurele, Zimnicea, Videle	5	5	0	92	0	92
36	TM	99	10	89	Timișoara, Lugoj, Făget, Buziaș	4	4	0	95	6	89
37	TL	51	5	46	Tulcea	1	1	0	50	4	46
38	VL	89	11	78	Râmnicu Vâlcea, Băile Govora, Drăgășani, Brezoi, Ocnele Mari, Bălcești, Călimănești, Horezu, Băile Olănești, Băbeni	10	10	0	79	1	78
39	VS	86	5	81	Vaslui, Huși, Negrești, Murgeni, Berezeni, Botești, Puiști, Oșești, Stăniliești, Văleni, Vetrișoiaia, Zăpodeni, Zorleni, Hoceni	14	4	10	72	1	71
40	VN	73	5	68	Focșani, Adjud, Panciu	3	3	0	70	2	68
41	IF	40	8	32	Buțtea, Cernica, Chiajna, Chitila, Ciolpani, Ciorogârla, Clinceni, Corbeanca, Dobroești, Domnești, Dragomirești Deal, Glina, Grădiștea, Jilava, Măgurele, Moara Vlășiei, Mogoșoiaia, Otopeni, Pantelimon, Popești-Leordeni, Snagov, Ștefănești de Jos, Tunari, Voluntari	24	7	17	16	1	15
42	Bucu-rești	1	1	0	PMB, PS1, PS2, PS3, PS4, PS5, PS6	1	1	0	0	0	0
		3181	319	2862	TOTAL	319	183	136	2862	136	2726

*- conform datelor disponibile pe site-ul MDLPA la **01.01.2023**, după recensământul din 2021

** - conform datelor IGSU de la 31.12.2023

Anexa 5. Capacitatea de adăpostire a populației din România la 31.12.2023

Nr. crt.	Județ, municipiu reședință de județ	Populația rezidentă, conform date INSSE	Număr * adăposturi de protecție civilă (public + privat)	Capacitatea totală* a adăposturilor (Număr persoane)	% Capacitate totală	Capacitatea* operativă	% Capacitate operativă
0	1	2	3	4	5=4/2	6	7=6/2
1	ALBA	325.941	17	1.475	0,45	1.340	0,41
	MUNICIPIUL ALBA IULIA	64.227	8	910	1,42	850	1,32
2	ARAD	410.143	89	6.824	1,66	4.901	1,19
	MUNICIPIUL ARAD	145.078	89	6.824	4,70	4.901	3,38
3	ARGES	569.932	156	14.673	2,57	7.377	1,29
	MUNICIPIUL PITEȘTI	141.275	109	10.355	7,33	4.195	2,97
4	BACAU	601.387	189	13.255	2,20	3.207	0,53
	MUNICIPIUL BACAU	136.087	135	9.599	7,05	1.361	1,00
5	BIHOR	551.297	99	10.981	1,99	10.781	1,96
	MUNICIPIUL ORADEA	183.105	71	8.398	4,59	8.198	4,48
6	BISTRITA-NASAUD	295.988	68	4.923	1,66	1.197	0,40
	MUNICIPIUL BISTRITA	78.877	60	4.326	5,48	1.147	1,45
7	BOTOSANI	392.821	69	6.757	1,72	1.559	0,40
	MUNICIPIUL BOTOȘANI	90.010	61	6.351	7,06	1.303	1,45
8	BRASOV	546.615	217	21.208	3,88	10.710	1,96
	MUNICIPIUL BRĂȘOV	237.589	151	15.768	6,64	8.266	3,48
9	BRAILA	281.452	157	13.378	4,75	1.192	0,42
	MUNICIPIUL BRAILA	154.686	154	12.855	8,31	1.192	0,77
10	BUZAU	404.979	50	6.575	1,62	490	0,12
	MUNICIPIUL BUZAU	103.481	44	6.105	5,90	470	0,45
11	CARAS-SEVERIN	246.588	44	7.951	3,22	801	0,32
	MUNICIPIUL REȘIȚA	58.393	32	5.992	10,26	741	1,27
12	CALARASI	283.458	26	1.873	0,66	827	0,29
	MUNICIPIUL CALĂRAȘI	58.211	22	1.638	2,81	603	1,04
13	CLUJ	679.141	203	33.215	4,89	26.807	3,95
	MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA	286.598	167	18.634	6,50	15.751	5,50
14	CONSTANTA	655.997	136	18.525	2,82	16.570	2,53
	MUNICIPIUL CONSTANȚA	263.688	82	10.108	3,83	9.003	3,41
15	COVASNA	200.042	30	2.380	1,19	2.380	1,19
	MUNICIPIUL SFÂNTU GHEORGHE	50.080	19	1.560	3,12	1.560	3,12
16	DAMBOVITA	479.404	107	8.955	1,87	665	0,14
	MUNICIPIUL TÂRGOVIȘTE	66.965	77	6.680	9,98	665	0,99
17	DOLJ	599.442	236	29.470	4,92	27.041	4,51
	MUNICIPIUL CRAIOVA	234.140	227	28.030	11,97	25.601	10,93
18	GALATI	496.892	186	20.461	4,12	14.364	2,89
	MUNICIPIUL GALAȚI	217.851	184	20.291	9,31	14.194	6,52
19	GIURGIU	262.066	14	1.471	0,56	310	0,12
	MUNICIPIUL GIURGIU	54.551	14	1.471	2,70	310	0,57
20	GORJ	314.685	73	5.545	1,76	2.360	0,75
	MUNICIPIUL TÂRGU JIU	73.545	46	3.815	5,19	1.845	2,51
21	HARGHITA	291.950	30	1.825	0,63	1.614	0,55
	MUNICIPIUL MIERCUREA CIUC	34.484	11	834	2,42	623	1,81
22	HUNEDOARA	361.657	27	4.817	1,33	2.687	0,74
	MUNICIPIUL DEVA	53.113	7	1.422	2,68	1.422	2,68
23	IALOMITA	250.816	15	1.080	0,43	948	0,38
	MUNICIPIUL SLOBOZIA	41.550	5	422	1,02	422	1,02
24	IASI	760.774	181	18.850	2,48	9.278	1,22
	MUNICIPIUL IAȘI	271.692	170	17.819	6,56	8.577	3,16
25	MARAMURES	452.475	79	6.561	1,45	6.561	1,45
	MUNICIPIUL BAIA MARE	108.759	65	5.318	4,89	5.318	4,89
26	MEHEDINTI	234.339	28	2.675	1,14	2.035	0,87
	MUNICIPIUL DROBETA-TURNU SEVERIN	79.865	23	2.435	3,05	1.795	2,25

27	MURES	518.193	100	7.228	1,39	1.687	0,33
	MUNICIPIUL TÂRGU MUREȘ	116.033	79	6.029	5,20	1.050	0,90
28	NEAMT	454.203	72	6.294	1,39	21	0,00
	MUNICIPIUL PIATRA-NEAMT	79.679	51	4.417	5,54	21	0,03
29	OLT	383.280	51	5.383	1,40	4.724	1,23
	MUNICIPIUL SLATINA	63.487	21	3.003	4,73	2.884	4,54
30	PRAHOVA	695.119	190	20.031	2,88	19.236	2,77
	MUNICIPIUL PLOIEȘTI	180.540	85	8.098	4,49	7.948	4,40
31	SATU MARE	330.668	60	7.780	2,35	4.770	1,44
	MUNICIPIUL SATU MARE	91.520	37	5.365	5,86	3.615	3,95
32	SALAJ	212.224	16	1.054	0,50	1.016	0,48
	MUNICIPIUL ZALAU	52.359	13	973	1,86	935	1,79
33	SIBIU	388.326	74	5.948	1,53	5.238	1,35
	MUNICIPIUL SIBIU	134.309	70	5.718	4,26	5.008	3,73
34	SUCEAVA	642.551	64	7.230	1,13	3.760	0,59
	MUNICIPIUL SUCEAVA	84.322	49	6.190	7,34	3.340	3,96
35	TELEORMAN	323.544	43	3.456	1,07	2.191	0,68
	MUNICIPIUL ALEXANDRIA	40.390	12	794	1,97	794	1,97
36	TIMIS	650.533	125	19.251	2,96	1.775	0,27
	MUNICIPIUL TIMIȘOARA	250.849	110	16.395	6,54	1.690	0,67
37	TULCEA	193.355	20	1.923	0,99	1.743	0,90
	MUNICIPIUL TULCEA	65.624	20	1.923	2,93	1.743	2,66
38	VASLUI	374.700	34	2.853	0,76	1.911	0,51
	MUNICIPIUL VASLUI	63.035	7	508	0,81	358	0,57
39	VALCEA	341.861	91	7.539	2,21	2.900	0,85
	MUNICIPIUL RÂMNICU VÂLCEA	93.151	74	6.801	7,30	2.588	2,78
40	VRANCEA	335.312	15	1.487	0,44	200	0,06
	MUNICIPIUL FOCSANI	66.648	12	1.150	1,73	200	0,30
41	ILFOV	542.704	254	21.544	3,97	10.467	1,93
42	MUNICIPIUL BUCUREȘTI	1.716.961	1337	227.218	13,23	98.861	5,76
	TOTAL JUDEȚE	19.053.815	5072	611.922	3,21%	318.502	1,67%
	Total Municipii reședință de județ	6.386.807	4010	502.542	7,86%	251.348	3,94%

*conform datelor IGSU de la 31.12.2023